De weg naar de hennepteelt, (ver)volgbaar?

- Een onderzoek naar de noodzakelijkheid van nieuwe Opiumwetgeving, rekening houdend met de grondrechten van de verdachte -

Naam:	Nadieh van Noort
Studentnummer:	2001719
Eerste afstudeerdocent:	Mr. C.P. de Jong
Tweede afstudeerdocent:	Mr. M.R.M. Bindraban
Datum:	31 mei 2010

De weg naar de hennepteelt, (ver)volgbaar?

- Een onderzoek naar de noodzakelijkheid van nieuwe Opiumwetgeving, rekening houdend met de grondrechten van de verdachte -

Naam:	Nadieh van Noort
Studentnummer:	2001719
Eerste afstudeerdocent:	Mr. C.P. de Jong
Tweede afstudeerdocent:	Mr. M.R.M. Bindraban
Datum:	31 mei 2010

Stage organisatie:	Advocatenkantoor Geerts
Stagementor:	Mw. mr. M.C.A. Geerts

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeerscriptie: *'De weg naar de hennepteelt, (ver)volgbaar?'* Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstudeerperiode van de opleiding HBO-rechten aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys.
De scriptie is in opdracht van mw. mr. M.C.A. Geerts geschreven, nu Advocatenkantoor Geerts [gevestigd te Oirschot] erg veel te maken heeft met strafzaken die betrekking hebben op de Opiumwet.

Aanleiding voor het schrijven van deze scriptie was de steeds meer toenemende geluiden over de hardere aanpak van de georganiseerde grootschalige hennepteelt. Deze sector lijkt steeds meer een probleem te worden en justitie kondigde aan harder op te gaan treden tegen de georganiseerde grootschalige hennepteelt.
In november 2009 werd door (demissionair) minister van Justitie, dhr. Hirsch Ballin, aangekondigd dat er een nieuw wetsvoorstel zou komen. Dit wetsvoorstel zou erop toezien dat legale toeleveranciers, en vooral de growshops, aan de hennepteelt voortaan vervolgd kunnen worden. Hierdoor was de interesse om dit wetsvoorstel nader te onderzoeken, gewekt. De grootschalige hennepteelt is een actueel onderwerp, wat het nog leuker en interessanter maakt om over te schrijven.

Met deze scriptie zal ik laten zien wat de gevolgen zijn van het wetsvoorstel, of het wetsvoorstel echt noodzakelijk is en zal ik tevens enkele oplossingen geven om de problemen rondom de groeiende georganiseerde hennepteelt op te lossen. Omdat deze scriptie in opdracht van een advocate is geschreven, zal vooral aandacht besteed worden aan de noodzakelijkheid van de nieuwe wetgeving en de gevolgen hiervan. De (grond)rechten van de verdachte moeten hierbij in ogenschouw worden genomen.

De doelgroep van deze scriptie is erg breed. Deze scriptie wordt voornamelijk geschreven voor de betrokken partijen bij de hennepteelt, en dan met name de growshops. De advocatuur is tevens een doelgroep van deze scriptie. Deze scriptie kan echter ook interessant zijn voor justitie: een recent wetsvoorstel wordt in deze scriptie uitvoerig behandeld. De uitkomsten hiervan zouden wellicht voor justitie interessant zijn.

Tijdens het schrijven van deze scriptie, heb ik bij verschillende mensen interviews afgenomen. Ik wil hen dan ook allen bedanken voor hun tijd en inzet om mij de benodigde informatie te verschaffen.
Verder wil ik mijn afstudeerdocent, Mr. C.P. de Jong, bedanken voor de hulp bij mijn scriptie. Ook wil ik mijn afstudeermentor, mw. mr. M.C.A. Geerts bedanken voor de mogelijkheid om bij Advocatenkantoor af te kunnen studeren.

Oirschot, mei 2010

Nadieh van Noort

Voorwoord
Inhoudsopgave
Samenvatting

Inleiding 1
Lijst met veel voorkomende afkortingen 5
Hoofdstuk 1 Betrokken partijen bij de hennepteelt 7
1.1 Inleiding 7
1.2 Benodigdheden voor een hennepkwekerij 7
1.3 Benodigdheden voor het kweken van andere planten 8
1.4 De rol van growshops 8
1.4.1 leveranciers aan growshops 8
1.5 Overige betrokken partijen 9
1.5.1 Het barrièremodel 9
1.6 Samenvatting 10
Hoofdstuk 2 Juridisch kader 10
2.1. Inleiding 11
2.2 Strafrechtelijke wet –en regelgeving: de Opiumwet 11
2.2.1 De Aanwijzing Opiumwet 12
2.2.2 Richtlijn voor strafvordering Opiumwet, softdrugs 12
2.3. Bestuursrechtelijke wet- en regelgeving 12
2.3.1. Opiumwet 12
2.3.2. De gemeentewet 12
2.3.3. De Wet bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur 13
2.4 Samenvatting 13
Hoofdstuk 3 Het Nederlandse softdrugsbeleid 14
3.1. Inleiding 14
3.2. Ontwikkeling van het Nederlandse softdrugsbeleid 14
3.3. Het huidige Nederlandse softdrugsbeleid 16
3.4 Opsporings –en vervolgingsbeleid 17
3.4.1 Het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad 17
3.4.2 Taskforce Hennepteelt 17
3.5 Samenvatting 18
Hoofdstuk 4 Uitbreiding van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van growshops en andere legale toeleveranciers aan de hennepteelt op basis van de huidige wetgeving 19
4.1 Inleiding 19
4.2 Poging en voorbereiding 19
4.2.1 Strafbare poging 19
4.2.2 Strafbare voorbereiding 21
4.3 Deelneming aan strafbare feiten 22
4.3.1 Doen plegen 23
4.3.2 Mede plegen 23
4.3.3 Uitlokking 24
4.3.4 Medeplichtigheid 25
4.4 Artikel 140 wetboek van strafrecht 26
4.5 Samenvatting 27
Hoofdstuk 5 De rechtswaarborgen van de verdachte in het strafprocesrecht 28
5.1 Inleiding 28
5.2 De nieuwe wettekst 28
5.3 De verdachte en een redelijk vermoeden van schuld 28
5.4 De ruime opsporingsbevoegdheden van artikel 9 Opiumwet 29
5.4.1 Het betreden van vervoermiddelen 29
5.4.2 Het betreden van plaatsen 30
5.4.3 Het onderzoek aan kleding 30
5.4.4 Overige opsporingsbevoegdheden 30
5.5 De dwangmiddelen en de grondrechten 30
5.6 Rechten van de verdachte in het strafprocesrecht 31
5.7 Strafrechtbeginselen 32
5.7.1 Het legaliteitsbeginsel 32
5.7.2 De onschuldpresumptie 32

5.7.3 Proportionaliteitsbeginsel 32
5.7.4 Subsidiariteitsbeginsel 32
5.8 Samenvatting 32
Hoofdstuk 6 Knelpunten en oplossingen vervolging huidige wetgeving 33
6.1 Inleiding 33
6.2 Knelpunten vervolging op basis van de huidige wetgeving 33
6.2.1 Onderscheid harddrugs en softdrugs 33
6.2.2 Misdrijven en overtredingen 33
6.2.3 Maximale hoogte gevangenisstraf 33
6.2.4 Overige knelpunten 33
6.3 Oplossingen knelpunten huidige wetgeving 33
6.3.1 Legalisering 33
6.3.2 Voordelen legalisering 34
6.4.2 Regulering 34
6.5 Samenvatting 35
Hoofdstuk 7: Het wetsvoorstel van 1 april 2010 36
7.1 Inleiding 36
7.2 Doelgroep 36
7.2.1 Growshops 36
7.3 Uitbreiding van de Opiumwet: de nieuwe wettekst 37
7.4 Gevolgen van het wetsvoorstel 38
7.5 Kritieken en knelpunten vanuit het openbaar ministerie 40
7.6 Kritieken en knelpunten vanuit de verdachte 40
7.6.1 Grote doelgroep 40
7.6.2 Brede delictsomschrijving 40
7.6.3 Snelle schending rechten van verdachten 40
7.6.4 Onduidelijkheid ‘ernstige reden om te vermoeden’ 40
7.6.5 Bewijslast 41
7.7 Samenvatting 41
Hoofdstuk 8 42
8.1 Inleiding 42
8.2 Oplossingen voor knelpunten 42
8.3 Oplossingen door het wetsvoorstel 43
8.4 Lost de nieuwe wettekst de problemen omtrent de hennepteelt op? 43
8.5 Samenvatting 43
Hoofdstuk 9 Resultaten 44
Hoofdstuk 10 Conclusies en aanbevelingen 45
10.1. Conclusies ten aanzien van de nieuwe wetgeving 45
10.2 Conclusies ten aanzien van de schending rechtswaarborgen / grondrechten van de verdachte 46
10.3 Overige conclusies 47
10.4 Aanbevelingen 48
Bronnenlijst 49

Samenvatting

De centrale vraag van deze scriptie luidt als volgt:
In hoeverre is het wetsvoorstel daterend van 1 april 2010 noodzakelijk ten opzichte van de huidige opsporings en –vervolgingsmogelijkheden en worden door het wetsvoorstel de rechtswaarborgen van de verdachte niet geschonden?'

De belangrijkste resultaten uit deze scriptie zijn de volgende:

Vervolging op grond van de huidige wetgeving is mogelijk;
Growshops zijn veelal betrokken bij criminele organisaties;
Door de criminalisering van de hennepteelt wordt het aantrekkelijk hennep te verhandelen;
De nieuwe wetgeving is niet noodzakelijk nu er al voldoende vervolgingsmogelijkheden bestaan;
Het wetsvoorstel richt zich met name op de growshops.

De volgende belangrijkste conclusies kunnen door beantwoording van de deelvragen getrokken worden:

Vervolging op grond van de huidige bestaande wetgeving geeft genoeg vervolgingsmogelijkheden voor justitie
Justitie kan strafrechtelijk optreden tegen growshops en toeleveranciers. Een nieuwe wettekst maakt de bevoegdheden van justitie erg ruim maar ook overbodig. Justitie stelt zelf dat growshops deel uitmaken van een criminele organisatie. Alleen al op die grond, het deelnemen aan een criminele organisatie, zijn er voldoende vervolgingsmogelijkheden. Een nieuwe wetgeving is dan ook overbodig.
Ook via het bestuursrecht zijn er mogelijkheden om growshops aan te pakken. Dit kan via de wet BIBOB: deze wet geeft de lokale overheid de bevoegdheid om vergunningen af te wijzen en/of verleende vergunningen in te trekken.

De knelpunten die ontstaan bij vervolging op basis van de huidige wetgeving, worden door de nieuwe wettekst weggenomen
Het is mogelijk om nu al tot vervolging van growshops over te gaan. Bij deze vervolging kunnen echter wel wat knelpunten ontstaan. Het bewijs dat er sprake is van de deelnemingsvormen medeplichtigheid, medeplegen, doen plegen en uitlokking, is niet snel rond.
Weliswaar neemt de nieuwe wettekst de meeste knelpunten weg, dit wil niet zeggen dat een nieuwe wettekst noodzakelijk is. Er zijn op dit moment voldoende vervolgingsmogelijkheden voor justitie.

De nieuwe wettekst maakt onnodig inbreuk op de (grond)rechten van de verdachte
Justitie heeft voldoende mogelijkheden om tot vervolging van growshops over te gaan. Wordt de nieuwe wettekst toch in de Opiumwet opgenomen, dan zal door de brede formulering van de wettekst al snel dwangmiddelen tegen een verdachte worden ingezet. Hierdoor kunnen de grondrechten van de verdachte snel geschonden worden.

Aan de hand van de resultaten en conclusies, kunnen de volgende aanbevelingen gedaan worden:

Justitie dient te vervolgen op basis van de huidige wetgeving
Justitie heeft voldoende mogelijkheden om growshops en eventuele betrokken legale toeleveranciers te vervolgen. Nieuwe wetgeving is niet noodzakelijk om tot vervolging over te kunnen gaan.

Onderzoek de mogelijkheden voor de regulering of legalisering van de hennepteelt
Justitie probeert zoveel mogelijk de georganiseerde hennepteelt op te sporen. Het gevolg hiervan is dat de georganiseerde hennepteelt zich naar het buitenland verplaatst: daar heeft de opsporing van de hennepteelt (nog) niet de hoogste prioriteit. Door criminalisering van de hennepteelt, zal de prijs van hennep blijven stijgen. Het wordt hierdoor aantrekkelijk om te handelen in hennep. Wordt de hennepteelt (op Europees niveau) gelegaliseerd of gereguleerd, dan zal de criminele handel in hennep afnemen. De tijd en kosten die nu in de hennepteelt wordt gestoken, kan dan gebruikt worden voor het opsporen van andere strafbare feiten.

Inleiding

Deze scriptie onderzoekt de mogelijkheden voor vervolging van legale toeleveranciers aan de hennepteelt, op basis van de huidige wetgeving. De noodzakelijkheid van nieuwe wetgeving wordt eveneens onderzocht in deze scriptie. Het Ministerie van Justitie is voornemens om legale toeleveranciers te vervolgen. De plannen van het Ministerie van Justitie richten zich in het bijzonder op de growshops. In deze scriptie wordt de concept wettekst die naar aanleiding van de plannen is geformuleerd, behandeld. De gevolgen van deze nieuwe wettekst komen eveneens in deze scriptie aan bod. De grondrechten van de verdachte worden getoetst aan de concept wettekst.

Vraagstelling
De scriptie heeft als uiteindelijke doel een antwoord te geven op de centrale vraag:
'*In hoeverre is het wetsvoorstel daterend van 1 april 2010 noodzakelijk ten opzichte van de huidige opsporings en –vervolgingsmogelijkheden en worden door het wetsvoorstel de rechtswaarborgen van de verdachte niet geschonden?'*
Het antwoord op de centrale vraag wordt geleidelijk aan opgebouwd, door beantwoording van de verschillende deelvragen.

De deelvragen van deze scriptie luiden als volgt:

- *Welke partijen zijn betrokken bij de hennepteelt en welke middelen worden door hen geleverd?*
- *Hoe ziet de huidige wet -en regelgeving omtrent de hennepteelt eruit?*
- *Wat is het beleid betreffende de uitvoering van de wet –en regelgeving?*
- *Kan op basis van de huidige wetgeving vervolging plaatsvinden van growshops en andere legale toeleveranciers?*
- *Wat zijn de rechtswaarborgen van de verdachte in het strafprocesrecht?*
- *Welke knelpunten ontstaan bij vervolging op grond van de huidige wetgeving?*
- *Wat zijn de gevolgen van het wetsvoorstel?*
- *Draagt het nieuwe wetsvoorstel oplossingen aan bij eventuele knelpunten of problemen bij de vervolging van de legale toeleveranciers?*

Doelstelling
'Op 28 mei 2010 zal ik een scriptie inleveren met daarin conclusies en aanbevelingen over de noodzakelijkheid van nieuwe wetgeving om legale toeleveranciers aan de hennepteelt zoals growshops te vervolgen, rekening houdend met de rechten van de verdachte.'

Probleembeschrijving
Meeverdieners aan de wietteelt, daar moet volgens politie en justitie snel een einde aan komen. In een uitzending van het Actualiteitenprogramma van 'EenVandaag', is in november 2009 aan dit onderwerp aandacht besteed.

Politie en justitie willen het zakendoen met wiethandelaren strafbaar stellen en de legale bedrijven die mee verdienen aan de wietteelt, aanpakken. Met deze legale bedrijven worden financiële dienstverleners zoals kredietverstrekkers, makelaars en notarissen bedoeld. Daarnaast kunnen, als het aan justitie en politie ligt, legale bedrijven die kweekproducten verkopen en diensten verstrekken voor het opzetten van wietplantages, strafrechtelijk vervolgd worden. Hierbij valt te denken aan growshops, winkels die speciaal gericht zijn tot het opzetten van wietplantages en die producten verkopen die hierbij nodig zijn. De producten die worden verkocht bij de growshops zijn ook gewoon bij de plaatselijke Boerenbond te koop. Het verschil tussen de growshops en de Boerenbond is dat growshops zich richten op een wietplantage en de Boerenbond voeding voor alle planten, en dus ook voeding die gebruikt kan worden voor wietplanten, verkoopt. Volgens de nieuwe plannen van politie en justitie zou dus ook de Boerenbond strafbaar gesteld moeten worden indien zij mest en voedingstoffen voor planten verkoopt. Om dit te kunnen realiseren is een wetsvoorstel in de maak

Het is de bedoeling dat dit wetsvoorstel zich dus richt op de legale toeleveranciers in de wietteelt. Men wil deze toeleveranciers strafbaar stellen indien zij redelijkerwijs kunnen weten of vermoeden dat de middelen die zij verstrekken worden gebruikt voor de hennepteelt. Als zij ondanks dat vermoeden of het feit dat zij weten dat er een hennepkwekerij met de middelen wordt opgezet en toch de middelen verstrekken, verdienen zij op deze wijze aan de hennepteelt. Zij kunnen dan strafbaar vervolgd worden.

Het probleem is dan niet duidelijk is hoe de plannen van justitie zich zullen ontwikkelen en of de plannen überhaupt mogelijk zijn. Dit moet aan het einde van deze scriptie duidelijk zijn.

Doelgroep
Onder de beoogde doelgroep kunnen de legale toeleveranciers aan de hennepteelt worden gerekend. Voornamelijk de growshops, winkels waarin men kweekbenodigdheden kan kopen, vormen de belangrijkste doelgroep waarvoor deze scriptie is geschreven. Ook justitie kan aan deze scriptie voordelen ontlenen: de concept wettekst wordt immers getoetst aan de noodzakelijkheid ervan (door eerst te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor vervolging op basis van de huidige wetgeving) en door de wettekst aan de grondrechten te toetsen: wordt er de door de (brede formulering van) concept wettekst niet te snel gesproken van een verdachte, in de zin van artikel 27 Sv, zodat tegen deze verdachte al snel dwangmiddelen gebruikt kunnen worden? Een andere doelgroep van deze scriptie is de advocatuur.

Leeswijzer
Deze scriptie is als volgt opgebouwd. Omdat de legale toeleveranciers aan de hennepteelt 'onderwerp' zijn van de concept wettekst, is het van belang om eerst te bepalen welke partijen betrokken zijn bij de hennepteelt en wat hun rol is in de hennepteelt. Deze partijen en hun rol in de hennepteelt worden in hoofdstuk 1 weergegeven.

Omdat de grootschalige hennepteelt door justitie harder zal worden aangepakt, is het van belang het juridisch kader, waarin de strafbaarstelling van de grootschalige hennepteelt (en dus het houden van een hennepkwekerij), in deze scriptie wordt opgenomen. Het juridisch kader vindt haar plaats dan ook in hoofdstuk 2. In dit hoofdstuk worden alle van toepassing zijnde wet –en regelgeving, zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk, weergegeven.

Het Nederlandse softdrugsbeleid heeft verschillende wijzigingen doorgemaakt. Op dit moment hanteert Nederland onder meer het 'gedoogbeleid' voor coffeeshops. Het kweken van hennep is echter wel strafbaar. In hoofdstuk 3 wordt de totstandkoming van het huidige softdrugsbeleid weergegeven.

Hoofdstuk 4 is een hoofdstuk dat de verschillende mogelijkheden voor vervolging van de legale toeleveranciers aan de hennepteelt op basis van de huidige bestaande wetgeving onderzoekt. Dit onderzoek is mede verricht aan de hand van jurisprudentie en interviews. De artikelen uit het Wetboek van Strafrecht die voorzien op uitbreiding van de strafrechtelijke aansprakelijkheid en de deelnemingsvormen worden toegepast op de legale toeleveranciers. De bestaande vervolgingsmogelijkheden uit de Opiumwet vormen ook een belangrijk onderdeel in dit hoofdstuk.

Het vervolgen van legale toeleveranciers, aan de hand van de concept wettekst. Kan dit wel? Worden de grondrechten van de verdachte hierdoor niet aangetast? Antwoord op deze deelvraag en tevens ook een onderdeel van de centrale vraag, wordt in hoofdstuk 5 gegeven. Er wordt een overzicht gegeven van de grondrechten. De belangrijkste strafrechtbeginselen worden getoetst aan de concept wettekst. Ook de ruimere opsporingsbevoegdheden die opsporingsambtenaren ontlenen aan de Opw, zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

In hoofdstuk 4 zijn de mogelijkheden onderzocht om de legale toeleveranciers nu al te vervolgen. Uit hoofdstuk 4 is gebleken dat er wel degelijk mogelijkheden zijn voor vervolging. Toch bestaan er enkele knelpunten, als men gaat vervolgen op basis van deze huidige wetgeving. De knelpunten die in de vervolging ontstaan, zijn in hoofdstuk 6 opgenomen. Tevens worden in dit hoofdstuk de oplossingen voor de knelpunten naar voren gebracht.

Van belang is om de gevolgen van de concept wettekst uiteen te zetten. De concept wettekst in hoofdstuk 7 uitgeschreven. Op iedere wijziging in de Opw, en één wijziging in het Wetboek van Strafvordering, wordt een toelichting gegeven wat het gevolg van deze wijziging is voor de legale toeleveranciers en de growshops. Geconcludeerd kan worden dat de nieuwe wettekst (vergaande) gevolgen met zich meebrengt.

Hoofdstuk 8 is het laatste hoofdstuk van deze scriptie waarin een deelvraag wordt beantwoord. In dit hoofdstuk worden de knelpunten die zijn ontstaan bij het onderzoek van de mogelijkheden voor vervolging op basis van de huidige wetgeving en de wettekst aan elkaar getoetst. Hoofdstuk 8 toetst dus of de concept wettekst de knelpunten die ontstaan bij vervolging op basis van de huidige wetgeving, deze knelpunten voldoende wegneemt.

Uit dit onderzoek zijn natuurlijk ook resultaten naar voren gekomen. De belangrijkste resultaten worden in hoofdstuk 9 in één hoofdstuk weergegeven.

Door de resultaten en de beantwoording van de deelvragen kan een antwoord op de centrale vraag worden gegeven. Ook worden conclusies getrokken uit de bevindingen van dit onderzoek. Uit deze conclusies volgen weer de aanbevelingen. Deze onderdelen zijn in één hoofdstuk opgenomen: hoofdstuk 10.

Ieder hoofdstuk heeft een gelijke indeling. De deelvraag wordt weergegeven. Daarna volgt een korte inleiding. Door deelparagrafen wordt geleidelijk antwoord gegeven op de deelvraag. In de samenvatting worden de resultaten van het hoofdstuk kort weergegeven.

Lijst met veel voorkomende afkortingen

APV:	Algemeen Plaatselijke Verordening
Awob:	Algemene wet op het binnentreden
BIBOB:	De wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BOB:	De wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden
EVRM:	Europees tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
EHRM:	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
IVBPR:	Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke Rechten
MvT:	Memorie van Toelichting
Opw:	Opiumwet
PVAGM:	Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad
Sr:	Wetboek van strafrecht
Sv:	Wetboek van Strafvordering

Hoofdstuk 1 Betrokken partijen bij de hennepteelt

Deelvraag: Welke partijen zijn betrokken bij de hennepteelt en welke middelen worden door hen geleverd?

1.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de middelen die nodig zijn om hennep te kunnen kweken. De informatie die voor dit hoofdstuk zijn gebruikt, komt uit een gids van een bedrijf die zich een 'agro-technische' groothandel noemt. De producten die dit bedrijf aanbiedt, zijn ook via hun internetsite te koop. De internetsite geeft verder geen informatie wat de beste manier is om de hennep te kweken. De bedoeling van dit hoofdstuk is om aan te tonen dat de middelen die gebruikt worden voor de inrichting van een hennepkwekerij legaal zijn en ook voor het kweken van andere planten gebruikt kunnen worden.

1.2 Benodigdheden voor een hennepkwekerij

Onderstaand worden de benodigdheden voor een hennepkwekerij weergegeven. Het betreffen benodigdheden voor een hennepkwekerij die zich binnen bevindt, nu deze manier van kweken het meeste voorkomt.
Uit de catalogus van de agro-technische groothandel, een catalogus speciaal voor de hennepteelt, blijkt dat er veel benodigdheden nodig zijn, wil men een goede oogst kunnen kweken:

Benodigdheden voor de oogst

- lichtsystemen en lampen;[1]
- ventilatiesystemen en hulpstukken;[2]
- klimaatbeheersing;
- meet –en regelapparatuur, hiervoor is een Relais[3] nodig;
- filters en ontgeuring;[4]
- pompen en verwarmingselementen;[5]
- meetapparatuur, pH en EC;
- steenwol, Slabs en Irrigatie[6]
- plantenbakken, watertonnen en maatbekers;
- plastic folies en tape;
- voeding, grond en bestrijding;
- stekbenodigdheden;
- blumatsysteem[7];
- elektra;[8]

Benodigdheden na de oogst

- gripzakken, vloeitjes, scharen etc.

Na de oogst worden de planten geknipt: de bruikbare onderdelen van de plant worden gesorteerd.

Diversen

- droogrekjes en verpakkingsmaterialen.

Als de oogst klaar is, moet de hennep nog gedroogd worden, dit wordt gedaan door droogrekjes waarop de hennep wordt gelegd. Na het drogen hiervan kan de hennep worden verpakt en verkocht.

---

[1] Veelal van het merk Sylvana, Philips of Osram, de lampen worden gebruikt om de planten te laten groeien.
[2] De ventilatiesystemen zijn van het merk Torin;
[3] Een Relais is een schakelaar die door een elektromagneet bedient wordt.
[4] Filters en ontgeuringshulpmiddelen worden alleen in een hennepkwekerij gebruikt, ter maskering van de henneplucht die naar buiten gaat. Hiermee wordt voorkomen dat men kan ruiken dat er een hennepkwekerij aanwezig is. Deze filters en ontgeuringsmiddelen zijn in principe de enige hulpmiddelen die erop wijzen dat zij gebruikt zullen worden voor een hennepkwekerij. De overige hulpmiddelen worden voor het vebouwen van verschillende planten gebruikt, aldus een voormalig growshophouder.
[5] Gebruikt worden onder andere dompelpompen, circulatiepompen.
[6] De steenwol wordt wordt veelal geleverd door Cultilène, een grote leverancier wereldwijd, voor de land –en tuinbouw
[7] Irrigatiesysteem, wordt voor meerdere planten gebruikt, zowel voor kamerplanten als kuipplanten. < http://www.blumat.nl/internet/Folder/202112_tropf-blumat-irrigatiesysteem.aspx>
[8] De elektra wordt vaak aangelegd door elektriciens, die hun diensten zelf aanbieden, zo blijkt uit het onderzoek van het WODC: 'De Wereld achter de Wietteelt'.

1.3 Benodigdheden voor het kweken van andere planten

Als de benodigdheden voor een hennepkwekerij worden vergeleken met de benodigdheden die een tuinder in een kas nodig heeft, dan komt dit ongeveer op hetzelfde neer. H. Aerts, komkommer –en tomatenkweker in een kas, zegt over het kweken het volgende: *'Het kweken van hennep is in principe hetzelfde als het kweken van komkommers. Je laat gewoon planten groeien. Hennepkwekers hebben hier echter niet voor gestudeerd en de kwaliteit van de hennep zal dan ook niet altijd optimaal zijn. De spullen die gebruikt worden in een hennepkwekerij, zijn gewoon te koop bij de plaatselijke Boerenbond. Andere spullen, zoals substraten[9] worden ingekocht bij dezelfde leverancier als waar ik mijn spullen inkoop. Dit heeft te maken met het feit dat er over de hele wereld maar drie leveranciers zijn die deze spullen leveren'.*

Een tuinder maakt van vrijwel dezelfde spullen gebruik als een hennepkweker. Het principe van het kweken van plantjes komt op hetzelfde neer. *'Het enige verschil tussen het kweken van een wietplant en een komkommerplant, is dat er bij het kweken van hennep een koolstoffilter gebruikt wordt: dit om de geur die naar buiten gaat, 'schoon' te maken. Zo kan er van buitenaf niet geroken worden dat er in een woning/gebouw hennep gekweekt wordt'*, aldus een voormalig growshophouder. Daarnaast gebruikt een tuinder die in een kas kweekt geen lampen om de planten te laten groeien, in tegenstelling tot de groeilampen die in een hennepkwekerij gebruikt worden.
In het verleden haalden hennepkwekers hun benodigdheden bij de grote tuinders die bijvoorbeeld groenten kweekten. H. Aerts: *'Ik weet dat bij sommige collega's van mij wel eens mensen kwamen die spullen nodig hadden om te kweken. Na een tijdje is de politie gaan controleren op deze verkoop. De tuinders moesten bij gaan houden wat, hoeveel en aan wie ze verkochten. Nu zie ik dit nooit meer gebeuren'.*

1.4 De rol van growshops

Wat zijn growshops nu eigenlijk? Growshops zijn winkels die voedingsmiddelen en accessoires ten behoeve van de kweekcultuur verkopen.[10] De middelen die zij verkopen zijn legaal en kunnen, zoals hierboven is vastgesteld, voor het kweken van allerlei planten gebruikt worden.
Met deze middelen kunnen ook hennepkwekerijen ingericht worden. Uit verschillende onderzoeken blijkt echter dat de rol van sommige growshops verder gaat dan alleen het leveren van producten aan kleine thuiskwekers en het verstrekken van inlichtingen. Zo blijkt uit een onderzoek van het WODC[11], dat veel growshops ook stekken aanleveren, en soms zelfs een hele hennepkwekerij inrichten voor de beginnende kweker. De afzet van deze kweek wordt weer terugverkocht aan de growshop, die vervolgens weer deze afzet verkoopt. In de notitie[12] over growshops van mr. G. Broeren, beleidsmedewerker OM in het Programmabureau Georganiseerde Hennepteelt, wordt gesteld dat growshops zelfs als motor en stimulator van de cannabisbranche fungeren.
Uit het wetsvoorstel dat demissionair minister van justitie, dhr. Hirsch Ballin, op 1 april 2010 indiende, blijkt dat het wetsvoorstel dat betrokken wordt bij deze scriptie zich vooral richt op de rol van growshops, nu is gebleken dat zij een belangrijke rol spelen in de cannabisbranche. Mede door dit wetsvoorstel wil justitie de hennepteelt aan banden leggen, zoals zij ook al aankondigde in het nieuwsbericht[13] dat de komst van een nieuw wetsvoorstel aankondigde.

1.4.1 leveranciers aan growshops

Growshops moeten hun spullen ergens inkopen. Zij doen dit bij de grotere leveranciers, zo blijkt uit verschillende internetsites en de catalogus van 'Future-care'. De leveranciers aan de growshops zijn grote leveranciers, die tevens aan de tuinbouw leveren. Zo leveren Cultilène, Grodan en Rockwool de steenwol[14] aan die tevens gebruikt kan worden in een hennepkwekerij.

Regelmatig worden 'open dagen' gehouden. Deze open dagen zijn bedoeld om kwekers informatie te geven hoe het beste gekweekt kan worden en welke hulpmiddelen hierbij gebruikt dienen te worden. Op het internet is allerlei informatie over deze 'open dagen' te vinden. Tijdens deze open dagen worden ook regelmatig leveranciers aan growshops uitgenodigd. Enkele leveranciers die tijdens zo een open dag zijn uitgenodigd[15], zijn de volgende:

---

[9] (steenwol)substraten worden gebruikt als ondergond om de planten in te kweken. Substraten worden gemaakt van basalt, een steensoort die voortkomt uit het binnenste van de aarde. Deze steensoort wordt door vulkanische krachten naar het aard oppervlak gebracht.
[10] G. Broeren, Notitie i.h.k.v. het wetsvoorstel growshops
[11] G. Broeren, De wereld achter de wietteelt, p. 14
[12] Notitie i.h.k.v. het wetsvoorstel verbod growshops
[13] <www.justitie.nl>, nieuwbericht, Hirsch Ballin legt georganiseerde hennepteelt verder aan banden, 1 april 2010
[14] Steenwol kan gebruikt worden als isolatiemateriaal of als bodem voor het kweken van planten
[15] <www.growshop.nl>

- A&T trading[16] - luchtslangen en watergekoelde luchtsystemen
- Bimex - groothandel in bewateringssystemen en pompen.
- Btt - technische groothandel in meters, co2, kweektenten, schakelmaterialen.
- Canna - marktleider op het gebied van plantvoeding.
- Cultilène -(onder voorbehoud) wereldwijd leverancier van steenwol producten.
- Elf electro - relaiskasten en klimaat beheersings apparatuur
- Euro sales - groothandel in kweekmaterialen en luchtbehandeling
- Ferro - de enige voedingsleverancier met analyse voeding (speciaal naar de wens van de klant samengesteld).
- G-tools - kweekkkasten. Ook houdt dit bedrijf zich recentelijk bezig met zonnecollectoren ter opwarming van waterboilers./ CV verwarming.
- Merlin - bankbiljetten telmachines en vals geld detectie
- Opticlimate - watergekoelde klimaatsystemen, verwarming en ontvochtiging.

Bovenstaande leveranciers zijn dus allen een toeleverancier aan de hennepteelt. Veel van deze leveranciers richten zich (ook) op de algemene land –en tuinbouw. De leveranciers adverteren ook in bladen die gericht zijn op de hennepteelt. De leverancier van steenwolproducten, 'Cultiléne', heeft een advertentie geplaatst in de catalogus van 'Future-care'.
Verlichting is een belangrijk onderdeel in een hennepkwekerij: verwarmingslampen zorgen immers voor de groei van de planten. Lampen van bekende merken Philips, Sylvana en Osram worden veelvuldig gebruikt in een hennepkwekerij.
De overige middelen, zoals elektra, plantenbakken en irrigatiesystemen zijn gewoon te koop in doe-het-zelfzaken en tuincentra. [17]

1.5 Overige betrokken partijen

Bij de hennepteelt zijn veel partijen betrokken, zowel legale als illegale. Voorbeelden van deze partijen zijn verhuurders/onderverhuurders van panden, plukkers, installateurs/bouwers van hennepkwekerijen, financiers, leveranciers van materialen en stekken, transporteurs, bemiddelaars, beveiligers etc..[18] Ook blijkt dat werknemers van bepaalde energiemaatschappijen, hun diensten soms zelf aanbieden.[19] Zij bieden aan zegeltangen te leveren, deze tangen worden gebruikt om meterkasten te verzegelen. Niet alleen medewerkers van energiemaatschappijen, ook elektriciens bieden hun hulp aan om de stroom aan te leggen, de elektriciteit af te tappen en om de meter terug te draaien.[20]

1.5.1 Het barrièremodel

Aan de hand van concrete strafzaken is het barrièremodel georganiseerde hennepteelt[21] vastgesteld. In dit barrièremodel worden de betrokken partijen in het proces van de hennepteelt geplaatst en hun rol bepaald. Aan de hand daarvan kunnen barrières opgesteld worden, die de grootschalige hennepteelt bemoeilijken. In bijlage 7 van deze scriptie is het barrièremodel opgenomen.

De volgende barrières zijn in het barrièremodel opgenomen[22]:

1. De barrière op de verwerving van panden;
2. De barrière gericht op de benodigde arbeid (arbeid, zoals het inrichten van hennepkwekerijen);
3. De barrière die zich richt op de beschikbaarheid materiaal (materiaal waarmee een hennepkwekerij ingericht kan worden);
4. De barrière op het kweekproces;
5. Barrière op de benodigde arbeid (het kweken, en na de oogst het plukken en afvoeren ervan);
6. Barrière op de verkoop (de oogst moet afgezet worden en gedistribueerd);
7. Barrière op de financiën/vastgoed (verkregen crimineel vermogen moet witgewassen worden).

[16] Groothandel in agrotechnische producten voor de binnentuinbouw
[17] De Wereld achter de Wietteelt, p. 41
[18] Taskforce aanpak Georganiseerde Hennepteelt, p. 5
[19] De Wereld achter de Wietteelt, p. 46
[20] De Wereld achter de Wietteelt, p. 61
[21] Bijlage bij De Wereld achter de Wietteelt
[22] Plan van Aanpak Taskforce, p. 6

Barrières en de daarbij betrokken partijen:

1. Bij deze barrière zijn over het algemeen legale partijen, zoals makelaars en notarissen betrokken. Deze partijen worden dan ook niet vervolgd. '*Echter, wanneer een makelaar op één dag een pand vijf keer moet overschrijven, dan zal er toch een belletje moeten gaan rinkelen. Het is dan de taak van de notaris om deze zaak nader te onderzoeken en te melden. Ditzelfde geldt voor elektriciens: als een elektricien een meter aan moet leggen met heel veel vermogen, dan kan de elektricien weten dat er iets niet in de haak is*';[23]
2. Uit onderzoek is gebleken dat growshops bereid zijn volledige hennepkwekerijen in te richten. De partij aan wie de barrière voornamelijk dient te worden opgelegd, is dus de growshop. Ook elektriciens en medewerkers van energiemaatschappijen kunnen betrokken zijn bij de inrichting van een hennepkwekerij. Uit een onderzoek van het WODC[24], waarin verschillende interviews met betrokken partijen zijn gehouden, blijkt uit een interview met een betrokken partij dat er een medewerker van Essent tangen aanbood. [25]
3. Voor het inrichten van een hennepkwekerij is verschillende apparatuur nodig. Denk bijvoorbeeld aan potgrond/steenwol, elektra, watervoorziening en isolatiemateriaal. Dit zijn allen legale middelen die te koop zijn bij de (grotere) tuincentra en doe-het-zelfzaken. Op deze wijze kan men op een legale wijze aan de benodigdheden voor het inrichten van een hennepkwekerij komen. Growshops daarentegen, verkopen in één winkel alle benodigdheden die te pas komen bij een hennepkwekerij. Justitie is van mening dat het doel, de context en de klantenkring van een growshop verschilt met die van tuincentra.[26] Om deze reden zal justitie een growshop wel vervolgen en een tuincentrum niet;
4. Het kweekproces: daarover is overal veel informatie te vinden. Op internetsites, in verschillende catalogi, in boeken en van kwekers zelf. Het zal lastig worden om ook bij deze inernetsites een vinger achter de pols te krijgen: iedereen kan van alles op het internet zetten. Dit valt moeilijk te controleren[27];
5. De benodigde arbeid: het kweken wordt door de telers zelf in de gaten gehouden.
6. De verkoop van de afzet wordt door de kweker zelf geregeld, de zelfstandige kweker. Het kan ook zo zijn dat een growshop zorgt voor bemiddeling tussen partijen om de afzet te kunnen verkopen. Vooral beginnende kwekers, weten niet aan wie zij hun afzet kwijt kunnen. Growshops kunnen de beginnende kweker daarbij helpen. Het gebeurd ook dat kwekers zelf langsgaan bij coffeeshops: dit blijkt uit een interview met een kweker zelf[28]. Kwekers gaan langs verschillende coffeeshops. Vindt de coffeeshop de kwaliteit goed, dan neemt de coffeeshop de oogst af.
7. Barrière op het vastgoed. Het geld dat zwart verdiend is, moet witgewassen worden. Het zal vooral de taak van de Belastingdienst worden om het witwassen van zwart geld goed in de gaten te houden.

1.6 Samenvatting

Bij de hennepteelt zijn veel partijen betrokken. Leveranciers van grondstoffen, kwekers, knippers, elektriciens, growshophouders en coffeeshops. Ook makelaars en notarissen kunnen (onbewust) betrokken zijn bij de hennepteelt.
De benodigdheden die gebruikt worden om een hennepkwekerij in te richten, komen, behalve de koolstoffilter en de groeilampen, vrijwel overeen met de benodigdheden die een kweker gebruikt in de kas om groenten en fruit te kweken. Het materiaal dat gebruikt wordt is dus legaal en kan voor verschillende doeleinden nuttig zijn. Ook veel leveranciers voor hennepteelt en de tuinbouw zijn dezelfde. Dit heeft te maken met het feit dat er op de wereld maar een beperkt aantal leveranciers zijn die deze benodigdheden leveren. De doelstelling, context en de klantenkring maakt echter het verschil tussen tuincentra en growshops. Om die reden worden growshops eerder aangemerkt als een toeleverancier aan de hennepteelt, dan tuincentra.

[23] Aldus mw. Bergakker, beleidsmedewerker gemeente Eindhoven
[24] Onderzoek: de wereld achter de wietteelt
[25] De Wereld achter de wietteelt, p. 46
[26] Memorie van Toelichting, wetsvoorstel d.d. 1 april 2010
[27] W. Bos, Officier van Justitie te 's-Hertogenbosch
[28] Respondent bij de wereld achter de wietteelt, p. 41

Hoofdstuk 2 Juridisch kader

Deelvraag: Hoe ziet de huidige wet -en regelgeving omtrent de hennepteelt eruit?

2.1. Inleiding
In dit hoofdstuk zal aandacht worden gegeven aan de zowel strafrechtelijke als bestuursrechtelijke wet –en regelgeving waarop het kweken van hennep betrekking heeft.

2.2 Strafrechtelijke wet –en regelgeving: de Opiumwet
De Opw heeft in 1976 een onderverdeling gemaakt tussen twee soorten drugs: drugs met een onaanvaardbaar risico, harddrugs, en drugs met een aanvaardbaar risico, softdrugs.[29] In de bijlage van de Opw zijn deze drugs opgenomen in lijst I, de harddrugs en lijst II, de softdrugs.

Omdat justitie vooral de georganiseerde criminaliteit van de hennepteelt, en dus de grootschalige illegale hennepkwekerijen aan wil pakken, is het van belang in deze scriptie op te nemen welke handelingen nu precies strafbaar zijn. De (mogelijke) strafbaarstelling van het handelen van growshops en toeleveranciers die (mogelijk) betrokken zijn bij de hennepteelt, wordt in hoofdstuk 4 verder toegelicht. De huidige wetgeving voorziet op dit moment immers nog niet op de specifieke strafbaarstelling van deze partijen.
De wettelijke strafbaarstelling van het houden van een hennepkwekerij staat omschreven in artikel 3 van de Opw.

Artikel 3 van de Opw luidt als volgt:

Artikel 3
Het is verboden een middel als bedoeld in de bij deze wet behorende lijst II dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid:
A. binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen;
B. te telen, te bereiden, te bewerken, te verwerken, te verkopen, af te leveren, te verstrekken of te vervoeren;
C. aanwezig te hebben;
D. te vervaardigen.

Strafbepaling
Dat de gedraging welke is omschreven in artikel 3 van de Opiumwet strafbaar is, valt op te maken uit artikel 11 van de Opiumwet. Artikel 11 van de Opiumwet luidt als volgt:

Artikel 11
1. Hij die handelt in strijd met een in artikel 3 gegeven verbod, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van de tweede categorie.
2. Hij die opzettelijk handelt in strijd met een in artikel 3 onder B, C of D, gegeven verbod, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
3. Hij die in de uitoefening van een beroep of bedrijf opzettelijk handelt in strijd met een in artikel 3, onder B, gegeven verbod, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.
4. Hij die opzettelijk handelt in strijd met een in artikel 3 onder A, gegeven verbod, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vijfde categorie.
5. Indien een feit als bedoeld in het tweede of vierde lid, betrekking heeft op een grote hoeveelheid van een middel, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd. Onder grote hoeveelheid wordt verstaan een hoeveelheid die meer bedraagt dan de bij algemene maatregel van bestuur bepaalde hoeveelheid van een middel.
6. Het tweede lid is niet van toepassing, indien het feit betrekking heeft op een hoeveelheid van hennep of hasjiesj van ten hoogste 30 gram.
7. Het tweede en vierde lid zijn niet van toepassing, indien het feit betrekking heeft op een geringe hoeveelheid, bestemd voor eigen gebruik, van de in lijst II vermelde middelen, met uitzondering van hennep en hasjiesj.

[29] Evaluatie Nederlands softdrugsbeleid, p. 49

2.2.1 De Aanwijzing Opiumwet

De Aanwijzing Opiumwet, nader te noemen: 'Aanwijzing', geeft een toelichting op de Opw. In deze Aanwijzing staan richtlijnen, die aangeven wanneer er sprake is van beroeps –of bedrijfsmatige teelt. De aanwijzing gaat in ieder geval uit van twee situaties: ofwel er is sprake van beroeps –of bedrijfsmatig teelt, of geen sprake van beroeps –of bedrijfsmatige teelt. Om vast te kunnen stellen waar sprake van is, zijn hiervoor een aantal indicatoren die aan de bijlage van de Aanwijzing zijn gevoegd, aan de hand waarvan dit vastgesteld kan worden. Verder wordt rekening gehouden met de volgende factoren[30]:

- de schaalgrootte van de teelt;
- de hoeveelheid planten (bij meer dan vijf is er sprake van beroeps –of bedrijfsmatige teelt);
- het soort perceel waarop geteeld wordt;
- indicatoren, zoals belichting, verwarming etc.;
- de rol van de verdachte.

Wordt een hoeveelheid van vijf planten of minder aangetroffen, dan zal er geen sprake zijn van beroeps –of bedrijfsmatige teelt. Er volgt dan sepot.[31] De planten worden in beslag genomen maar er wordt verder niet tot vervolging over gegaan.

2.2.2 Richtlijn voor strafvordering Opiumwet, softdrugs

De Richtlijn voor strafvordering Opiumwet, softdrugs, nader te noemen: 'De Richtlijn', heeft betrekking op overtreding van artikel 3 in verband met artikel 11 van de Opiumwet.
De richtlijn geeft aan hoeveel 'punten' het begaan van een overtreding of misdrijf van de Opiumwet oplevert. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de basisdelicten 'aanwezig hebben, niet beroeps- of bedrijfsmatig telen en verhandelen van softdrugs', het basisdelict 'beroeps- of bedrijfsmatig telen en verhandelen van softdrugs' en het basisdelict 'vervaardigen van softdrugs'.
Daarnaast geeft deze regeling weer welke hoeveelheid (in grammen) van hennepplanten een overtreding of misdrijf is. Aan deze hoeveelheid grammen wordt een aantal punten gegeven. Deze punten worden in vier schijven onderverdeeld. De hoogte van de boete en/of straf is afhankelijk in welke schijf de hoeveelheid van hennep valt.

2.3. Bestuursrechtelijke wet- en regelgeving

Op grond van zowel de Opiumwet als de gemeentewet is het mogelijk om ook bestuursrechtelijk op te treden.

2.3.1. Opiumwet

In artikel 13b van de Opw, ook wel 'De Wet Damocles'[32] genoemd, is aan de burgemeester de bevoegdheid gegeven om bestuursdwang toe te kunnen passen. De burgemeester kan dit doen indien er '*in woningen of lokalen, dan wel in of op bij woningen of zodanige lokalen behorende erven een middels als bedoeld in lijst I of lijst II wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is*[33]'.
De burgemeester van een gemeente kan dus besluiten om een woning/lokaal te sluiten, indien er soft –of harddrugs wordt verkocht, afgeleverd, verstrekt of aanwezig is. Een burgemeester kan op grond van dit artikel tevens besluiten een coffeeshop (tijdelijk) te sluiten[34], wanneer bij controle van deze coffeeshop blijkt dat de AHOJ-G[35] criteria niet nageleefd worden.
Ook growshops kunnen tijdelijk of zelfs voor altijd hun deuren sluiten, indien zij bijvoorbeeld ook stekken van hennepplanten verkopen. [36]

2.3.2. De gemeentewet

Naast artikel 13b van de Opiumwet, wordt in de gemeentewet aan de burgemeester eveneens de bevoegdheid gegeven om tot sluiting van woningen en/of lokalen over te gaan. De burgemeester heeft deze bevoegdheid op grond van 174a van de gemeentewet. Hij kan zijn bevoegdheid toepassen,

---

[30] Aanwijzing Opiumwet
[31] Sepotcode: 40, Aanwijzing Opiumwet
[32] Op 21 april 1999 in werking getreden
[33] Artikel 13b van de Opiumwet
[34] Rechtbank 's-Hertogenbosch, 2 september 2008, LJN: BE9857,
[35] A: geen verkoop van alcohol H:geen harddrugs O: de coffeeshops mag geen overlast veroorzaken J:geen jongeren aanwezig beneden de 18 jaar G: niet meer dan 500 gram voorraad wiet en per persoon mag er niet meer dan vijf gram verkocht worden. Meer over deze criteria in hoofdstuk 3 van deze scriptie.
[36] Rechtbank Breda, 15 november 2007, LJN BB8680

'*indien door gedragen in de woning of het lokaal of op het erf de openbare orde rond de woning, het lokaal of het erf wordt verstoord*'[37].

2.3.3. De Wet bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur

De Wet BIBOB geeft aan bestuursorganen (de lokale overheid, dus de gemeente) een extra mogelijkheid op controle van bepaalde branches. De gemeente kan op grond van de BIBOB sneller een vergunning weigeren of een verleende vergunning zelfs intrekken.
De wet BIBOB is op verschillende branches van toepassing[38]:

- natte- en droge horeca;
- milieu (vergunningplichtige inrichtingen volgens de Wet milieubeheer);
- bouw (reguliere bouwvergunningen);
- transport (goederen- en personenvervoer);
- woningcorporaties en
- opiumverloven.

Dat de wet BIBOB ook van toepassing is op coffeeshops en growshops, blijkt wel uit artikel 7 lid 2 BIBOB juncto 4 sub d van het besluit BIBOB. Artikel 4 van dit besluit luidt als volgt:

Artikel 4

Als inrichtingen als bedoeld in artikel 7, tweede lid, van de wet, worden aangewezen:

a. inrichtingen waarin bedrijfsmatig, in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was of anders dan om niet, logies wordt verstrekt, dranken worden geschonken, of rookwaren of spijzen voor directe consumptie worden verstrekt,

b. voor het publiek toegankelijke, besloten ruimten waarin bedrijfsmatig, in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was of anders dan om niet seksuele handelingen worden verricht, seksuele diensten worden aangeboden of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden,

c. een natuurlijke persoon, een groep van natuurlijke personen of een rechtspersoon die bedrijfsmatig, in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was of anders dan om niet seksuele handelingen verricht of seksuele diensten aanbiedt in een andere ruimte dan de bedrijfsruimte,

d. inrichtingen die in het maatschappelijk verkeer worden aangeduid als smartshops of ***growshops****, en*

e. inrichtingen die zijn bestemd om het publiek de gelegenheid te geven een spel door middel van speelautomaten te beoefenen als bedoeld in artikel 30c, eerste lid, onderdeel c, van de Wet op de kansspelen.

Per lokale overheid, de gemeente, kan bepaald worden of de wet BIBOB ook daadwerkelijk wordt toegepast bij het verlenen van vergunningen. Indien een gemeente besluit dit te doen, zal de gemeente dit in haar APV op dienen te nemen. De wet BIBOB kan in bovenstaande gevallen worden toegepast. De lokale overheid kan besluiten om geen vergunning te verlenen, dan wel in te trekken[39], indien er een ernstig gevaar bestaat de vergunning ook kan worden gebruikt om strafbare feiten te plegen of om het verkregen geld uit deze strafbare feiten, wit te wassen.[40]

2.4 Samenvatting

De huidige Opiumwetgeving is te splitsen in twee lijsten: lijst I, de lijst van de harddrugs en lijst II, de lijst van de softdrugs. Door deze lijsten wordt er een onderscheid gemaakt tussen drugs met een onaanvaardbaar risico (harddrugs) en drugs met een aanvaardbaar risico (softdrugs). De Opiumwet wordt aangevuld door de richtlijnen Richtlijn voor strafvordering Opiumwet. De Aanwijzing Opiumwet geeft indicatoren weer aan de hand waarvan een conclusie getrokken kan worden wanneer er sprake is van beroeps –of bedrijfsmatige teelt. De wet BIBOB is voor gemeenten een extra middel om te voorkomen dat zich in gemeenten coffeeshops en growshops exploiteren. Zijn kan op grond van deze wet besluiten een vergunning in te trekken of niet te verlenen. Als een gemeente hiervan gebruik wil maken, moet dat opgenomen worden in de APV van de gemeente.

---

[37] Artikel 174a Gemeentewet
[38] <www.justitie.nl>
[39] Rechtbank Arnhem , 13 november 2008, LJN: BJ4782. Reden voor de intrekking van de vergunning was in deze zaak dat er een ernstig reden om te vermoeden bestond dat de houder van de coffeeshop zich bezig zou houden belasting –en premiefraude.
[40] <www.hetccv.nl>, Wet BIBOB

Hoofdstuk 3 Het Nederlandse softdrugsbeleid

Deelvraag:
Wat is het beleid betreffende de uitvoering van de wet –en regelgeving?

3.1. Inleiding
Het Nederlandse softdrugsbeleid heeft vele veranderingen doorgemaakt. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste veranderingen ten aanzien van het softdrugsbeleid weergegeven. Er wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het sofdrugsbeleid die uiteindelijk hebben geleid tot het huidige softdrugsbeleid.

3.2. Ontwikkeling van het Nederlandse softdrugsbeleid
1900-1960
In 1909 kwam in Sjanghai een Opiumconferentie bijeen. Deze conferentie was op initiatief van de Verenigde Staten belegd, nu in de Verenigde Staten het druggebruik een groot en heftig probleem was. Tijdens deze conferentie waren vertegenwoordigers uit verschillende landen aanwezig, waaronder ook Nederland[41]. Tot teleurstelling van de Verenigde Staten, werden tijdens deze conferentie geen afspraken gemaakt, maar slechts aanbevelingen gedaan die zouden moeten leiden tot het verminderen en uiteindelijk verdwijnen van het opiumgebruik. In 1911 vond alsnog een Opiumconferentie in Den Haag plaats[42]. In 1912 trad naar aanleiding van deze conferentie het eerste Internationale Opiumverdrag in werking. Dit verdrag had vooral betrekking op de handel in Opium, maar ook op andere drugs, zoals morfine en cocaïne. [43]
Niet veel later, in 1919, werd in Nederland de eerste Opiumwet aangenomen. Deze wet werd in 1928 gewijzigd. De wet van 1928 stelde het bezit van drugs, inclusief cannabis, strafbaar, in tegenstelling tot de eerste Opiumwet, die het bezit van drugs voor eigen gebruik niet verbood. De opsporing en vervolging van de gebruikers van drugs hadden destijds geen prioriteit. Waar wel veel aandacht aan besteed werd, was de illegale handel in drugs. Verslaafden kwamen aan hun drugs door de illegale handel maar ook door artsen en apothekers die drugs verstrekten. Een gevolg hiervan was dat de groep verslaafden groeide: het was immers gemakkelijk om aan drugs te komen. Om een verdere groei van de groep verslaafden te voorkomen, verbeterde het toezicht op de illegale handel.[44]

1960-1995
Nu de opsporing en vervolging van cannabisgebruikers geen prioriteit had, werd veelvuldig drugs gebruikt. Gegevens over de risico's die drugs met zich meebrachten, waren niet bekend. Er was ook geen visie over een te voeren beleid. Om die reden werd in Nederland in 1967 het eerste sociaalwetenschappelijk onderzoek naar drugs verricht. In de jaren daarna volgden er twee belangrijke nota's. De eerste dateert van 1971 en betrof het rapport 'Ruimte in het drugbeleid'.[45] De werkgroep[46] die dit rapport opstelde, had voorgesteld om voortaan al het druggebruik buiten de strafrechtelijke sfeer te laten. Wel zou de handel en de productie van drugs een misdrijf blijven.[47]

Scheiding der markten
Een ander rapport, daterend van 1972 en opgesteld door de Commissie Baan, gaf een ander advies. Uit het rapport kwam naar voren dat het risico van het gebruik van een bepaalde stof, uitgangspunt van het beleid diende te zijn.[48] Onderscheid diende te worden gemaakt tussen stoffen met een 'aanvaardbaar' risico en een 'onaanvaardbaar' risico. Het rapport van de Commissie Baan leidde tot een nota, daterend van 1974, waarvan het doel was om de markten die betrekking hebben op drugs, te scheiden. Met deze scheiding beoogde men te bereiken dat het destijds spelende 'heroïneprobleem' opgelost zou worden. De scheiding zou ervoor zorgen dat gebruikers van drugs met een 'aanvaardbaar risico' niet over zouden gaan tot gebruik van drugs met een 'onaanvaardbaar risico'. In 1976 werd de Opiumwet aangepast en werd in deze wet lijst I en lijst II opgenomen. Deze lijsten vertegenwoordigden drugs met een 'onaanvaardbaar' risico (lijst I) en drugs met een

[41] Blom 2008,, p. 3
[42] Wereld achter de wietteelt, p. 45
[43] Blom, 2008, p. 4
[44] Evaluatie van het Nederlandse softdrugsbeleid, p. 47
[45] Het rapport werd voorbereid door een werkgroep van het Algemeen centraal bureau voor de Volksgezondheid, voorgesteld werd om alle druggebruik op termijn buiten de strafrechtelijke sfeer te brengen: Evaluatie Nederlandse softdrugsbeleid
[46] Werkgroep werkte in opdracht van het Algemeen Centraal Bureau voor de geestelijke gezondheid
[47] Evaluatie van het Nederlandse softdrugsbeleid, p. 49
[48] Evaluatie van het Nederlandse softdrugsbeleid, p. 49

'aanvaardbaar' risico (lijst II). Onder de huidige wetgeving wordt nog steeds gebruikt gemaakt van de twee lijsten. Hennep valt nog steeds onder lijst II, de drugs met een aanvaardbaar risico[49].

Driehoeksoverleg
Na de wetswijziging van 1976 volgden meer aanpassingen in het beleid ten aanzien van drugs. Zo ontstond er in 1977 het 'driehoeksoverleg'. Dit overleg bestaat uit de burgemeester, de hoofdcommissaris van de politie en de hoofdofficier van justitie. Het driehoeksoverleg geeft de lokale overheid de mogelijkheid een lokaal beleid te bepalen dat betrekking heeft de op verkoop van cannabis. Het driehoeksoverleg vindt in verschillende gemeenten nog regelmatig plaats, zoals in de gemeente Eindhoven[50].

Nieuwe richtlijnen
Ook het beleid omtrent de coffeeshops veranderde. In 1987 voerde men richtlijnen in waaraan iedere coffeeshop zich diende te houden. Zo mochten coffeeshops per klant niet meer dan 30 gram verkopen, geen openlijke affichering hebben en geen verkoop aan jongeren.

AHOJ-G-criteria
Bovengenoemde richtlijnen werden in 1991 verder aangescherpt en omgedoopt tot de 'AHOJ-G-criteria': geen Affichering, geen Handel in harddrugs, geen Overlast, geen verkoop aan Jongeren en geen verkoop boven de 30 Gram per klant. Coffeeshops mogen geen grotere voorraad van 500 gram aanwezig hebben. Deze criteria zijn echter niet in de wet opgenomen.
De AHOJ-G-criteria gelden voor coffeeshops nog steeds. Gemeenten die een gedoogbeleid hanteren, controleren regelmatig de coffeeshops op naleving van deze criteria.

<u>1995</u>
In 1995 verscheen de nota 'Continuïteit en Verandering', ook wel de Drugsnota 1995 genoemd. De Drugsnota 1995 onderscheidde het te voeren beleid in vier thema's:
- het beleid ten aanzien van het gebruik van harddrugs;
- preventie, zorg en behandeling;
- het beleid ten aanzien van verkoop van cannabis;
- de strafrechtelijke benadering (Opiumwet).

Voor deze scriptie is het relevant om in te gaan op de laatste twee genoemde thema's: het beleid ten aanzien van verkoop van cannabis en de strafrechtelijke benadering.

Het beleid ten aanzien van verkoop van cannabis
De Drugsnota 1995 schreef voor dat er een scherper drugsbeleid diende te komen. Weliswaar was het volgens de nota terecht dat cannabis in de categorie 'aanvaardbaar' viel en zou de decriminalisering van softdrugs niet leiden tot een stijging van het gebruik hiervan. Toch zou er een scherper beleid omtrent de verkoop van softdrugs door cannabis dienen te komen. Kort gezegd kan gesteld worden dat de Drugsnota 1995 de volgende voornemens ten aanzien van het beleid voorschreef:
- de regulering van de coffeeshops;
- de bestrijding van georganiseerde criminaliteit;
- het tegengaan van drugstoerisme.

De strafrechtelijke benadering
De Drugsnota 1995 richtte zich voornamelijk op twee thema's:
- de internationale samenwerking: dit heeft te maken met het feit dat de handel in drugs zich verder verspreidt op internationaal gebied.
- de teelt van nederwiet:

[49] Bijlage 2 bij Opiumwet
[50] Aldus mw. Bergakker, beleidsmedewerkster bij de gemeente Eindhoven

3.3. Het huidige Nederlandse softdrugsbeleid

Het Nederlandse drugsbeleid richt zich op drie pijlers: bescherming van de Nederlandse (volks)gezondheid, het tegengaan van overlast en het beperken van de risico's van drugsgebruik.[51] Op 2 juli 2009 is door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een nieuwe nota drugsbeleid aan de tweedekamer aangeboden: de nota 'geen deuren maar daden[52]'. Het gaat om de resultaten van de evaluatie van het Nederlandse drugsbeleid, een onderzoek dat is uitgevoerd door de Commissie Van de Donk[53].

Naar aanleiding van dit onderzoek is een nieuwe doelstelling over het drugsbeleid geformuleerd: 'Het Nederlands drugsbeleid richt zich op het tegengaan en reduceren van drugsgebruik, zeker voor zover leidend tot gezondheids- en sociale schade, en eveneens op het voorkomen en verminderen van de schade die aan het gebruik van, de productie van en de handel in drugs is verbonden'[54].

De doelstelling vóór de nota geen deuren maar daden, luidde als volgt:
'Het Nederlands drugsbeleid richt zich op het voorkomen van drugsgebruik en het beperken van de risico's van drugsgebruik, voor de gebruiker zelf, de directe omgeving en voor de samenleving'[55].

Een verschil tussen de nieuwe doelstelling en de oude doelstelling, is dat er nu ook aandacht wordt besteed aan de productie van en de handel in drugs. De volksgezondheid staat nog steeds in de belangstelling.

Georganiseerde criminaliteit

Steeds vaker komt de hennepteelt negatief in het nieuws. Zo zijn er al verschillende liquidaties gepleegd die te maken hadden met de hennepteelt. De criminalisatie van de hennepteelt is de oorzaak hiervan. Doordat steeds meer coffeeshops hun deuren (moeten) sluiten, wordt het moeilijker om aan hennep te komen. De prijs van de hennep stijgt hierdoor, momenteel bedraagt de kiloprijs € 3.600,-. In het buitenland is de prijs twee tot drie keer zo hoog.[56] Voor criminelen wordt het dan aantrekkelijker om hennep te gaan verhandelen. Justitie stelt dat de export van Nederwiet een grote handel is. Ongeveer 80 à 90 % van de productie van Nederwiet, wordt naar het buitenland geëxporteerd.[57]
W. Panders, directeur van de Stichting Platform Cannabisondernemers, is van mening dat de coffeeshopbranche en growshopbranche als normale bedrijfstakken aangemerkt dienen te worden. Het gedoogbeleid moet omgezet worden in legalisering. Dat de wietteelt steeds vaker in verband wordt gebracht met de georganiseerde criminaliteit, vindt Panders ook erg vervelend. Zijn stichting vertegenwoordigt de coffeeshops en growshops die zich aan de richtlijnen houden en niets te maken hebben met de zware georganiseerde criminaliteit.

Gedoogbeleid

Het verkopen van hennep is in de Opiumwet verboden gesteld. In Nederland wordt in sommige gemeenten echter een 'gedoogbeleid' gehanteerd. Dit beleid houdt in dat de gemeenten toestaan dat in coffeeshops wiet wordt verkocht. De coffeeshops dienen zich dan wel aan de eerder genoemde AHOJ-G-criteria te houden. Een voorbeeld van een gemeente die het gedoogbeleid hanteert, is de gemeente Eindhoven. Deze gemeente heeft een speciaal beleid ten aanzien van coffeeshops ontwikkeld. Zo mogen er maximaal 14 coffeeshops zijn in de gemeente. Deze coffeeshops zijn klein en dienen zich uiteraard aan de AHOJ-G criteria te houden. Volgens mw. Bergakker, werkzaam als beleidsmedewerkster bij de gemeente Eindhoven, houden alle coffeeshops in de gemeente Eindhoven zich aan de criteria. De coffeeshops worden regelmatig gecontroleerd. Het doel van de gemeente Eindhoven is dat door middel van dit gedoogbeleid en de vele kleine coffeeshops, de verspreiding van het aantal coffeeshopbezoekers te bewerkstelligen. Daarnaast maakt deze spreiding het voor coffeeshops mogelijk om de maximum voorraad niet te overschrijden. Immers, met minder klanten, is het niet noodzakelijk een grote voorraad te houden in de coffeeshop.
Wat vragen oproept, is vooral de 'achterdeurproblematiek' van de coffeeshops: het kweken van hennep is illegaal. Coffeeshops komen dus via een illegale wijze aan hun hennep en verkopen de hennep weer op 'legale' wijze, althans op grond van het gedoogbeleid.

---

[51] Evaluatie van het Nederlandse softdrugsbeleid, p. 66
[52] TK 2008-2009, II, 24 077, nr. 237
[53] Vernoemd naar aanleiding van de Commissie, Wim van de Donk.
[54] Hoofdlijnenbrief drugsbeleid 11 september 2009
[55] Hoofdlijnenbrief drugsbeleid 11 september 2009
[56] Aldus mr. G. Broeren, beleidsmedewerker OM in het Programmabureau Georganiseerde Hennepteelt
[57] Aldus mr. G. Broeren, beleidsmedewerker OM in het Programmabureau Georganiseerde Hennepteelt

Nulbeleid
Een andere optie voor gemeenten is om te kiezen voor het 'nulbeleid'. Dit houdt in dat de gemeente geen enkele coffeeshop in haar gemeente toe laat.[58] Wil een gemeente het nulbeleid hanteren, dan dient zij dit op te nemen in haar APV.

3.4 Opsporings –en vervolgingsbeleid

Jarenlang speelde de hennepteelt een vrij kleine rol in het opsporings –en vervolgingsbeleid. Dit lag aan het feit dat hennepteelt lange tijd als 'normaal' en 'acceptabel' werd gezien. Nu is dit anders en heeft de opsporing en vervolging van de drugshandel in hennep prioriteit gekregen. Mede door het gevolg van de hoge hennepprijs per kilo, deze bedraagt nu gemiddeld € 3.600,- per kilo, in het buitenland levert de hennep per kilo twee à drie keer zoveel op[59], is de handel in hennep aantrekkelijker geworden. Hiertoe is in het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad ook aandacht besteed aan de georganiseerde hennepteelt. Daarnaast is de Taskforce Hennepteelt geïntroduceerd. De Taskforce is een onderdeel van het PVAGM.

3.4.1 Het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad

Het PVAGM richt zich op de aanpak van de georganiseerde misdaad, zoals de naam van het programma al zegt. Het PVAGM maakt deel uit van het kabinetprogramma 'Veiligheid begint bij voorkomen'.[60] Gebleken is dat ongeveer 80 á 90% van de Nederwiet naar het buitenland geëxporteerd wordt, reden om deze grootschalige en illegale export de kop in te drukken.
Het PVAGM heeft de volgende drie doelstellingen[61]:
1. het terugdringen van de illegale markten die samenhangen met de georganiseerde misdaad;
2. het opwerpen van drempels voor georganiseerde misdaad en het afbreken van gelegenheidsstructuren;
3. het tegengaan van inmenging door de onderwereld in de bovenwereld.

Het PVAGM wil de georganiseerde hennepteelt met aanpakken middels de 'barrièremethodiek'. Hiervoor is het barrièremodel opgesteld.

3.4.2 Taskforce Hennepteelt

Op 13 december 2007 is het beleidsprogramma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad (PVAGM) naar de Tweede Kamer gestuurd. In dit beleidsprogramma wordt de komst van de Taskforce Hennepteelt aangekondigd. De Taskforce is een onderdeel van het PVAGM.
Met de komst van de Taskforce Hennepteelt, welke officieel is ingesteld op 10 juli 2008, is het opsporings –en vervolgingsbeleid van de georganiseerde hennepteelt aangescherpt. De Taskforce heeft twee beoogde doelstellingen[62]:

- *Er eind 2011 sprake is van een zichtbare reductie van de grootschalige hennepteelt in Nederland.*
- *Eind 2011 het normaliseringsproces dat zich in de afgelopen jaren rondom het kweken van hennep voltrokken heeft, is doorbroken*

Op 18 november 2009 kwam de Taskforce bijeen. Tijdens deze bijeenkomst zijn de maatregelen die genomen moeten worden, vastgesteld. De Taskforce heeft de volgende 10 maatregelen vastgesteld[63]:

1) Bevorderen van het maken en gebruiken van de bestuurlijke rapportages;
2) Realisatie publiek – private samenwerking in de informatie-uitwisseling;
3) Meer inzicht in de georganiseerde hennepteelt door gebruik te maken van diverse informatieproducten;
4) Samenhang ontnemingsmaatregelen en maatregelen van de Belastingdienst;
5) Landelijke integrale aanpak growshops;
6) Communicatie en voorlichting;
7) Vergroten expertise bij partners inzake de Programmatische Aanpak;
8) Verbeteren van strafrechtelijke aanpak georganiseerde hennepteelt;
9) Intimidatie van thuiskwekers/slachtoffers;
10) Wijzigen Opiumwet en/of andere wetgeving.

Het is de bedoeling dat deze maatregelen in 2010 genomen zullen worden.

---

[58] <http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/dossiers/bestuurlijk-handhaven/drugsbeleid/infosheets/ccv-infosheet-nulbeleid+voor+coffeeshops.pdf>
[59] Aldus G. Broeren, beleidsmedewerker OM in het Programmabureau Georganiseerde Hennepteelt
[60] Programma aanpak georganiseerde hennepteelt, p. 7
[61] Programma aanpak georganiseerde hennepteelt, p. 7
[62] <www.justitie.nl>, persbericht aankondiging instelling Taskforce, 09-07-2008
[63] Plan van aanpak 2010, Taskforce Aanpak Georganiseerde Hennepteelt, p. 8

3.5 Samenvatting

Het Nederlandse drugsbeleid staat vooral de laatste paar jaren onder de aandacht. Dit heeft te maken met het feit dat de georganiseerde hennepteelt in het nationale dreigingsbeeld opgenomen. In de jaren zeventig werd nog niet veel aandacht besteed aan hennep, de handel in hennep was in de jaren zeventig niet zo grootschalig als deze nu is.
Omdat hennep op lijst II in de Opw is opgenomen, lijkt het een onschuldige drugs. Hennep staat immers op de lijst met de drugs die een aanvaardbaar risico hebben. De handel in hennepteelt is echter de laatste jaren grootschaliger is geworden, en ongeveer 80 á 90% van de hennepteelt wordt naar het buitenland wordt geëxporteerd. De opsporing en de vervolging van de grootschalige hennepteelt heeft hierdoor prioriteit gekregen. Met de komst van de Taskforce georganiseerde hennepteelt en het PVAGM, moet de georganiseerde hennepteelt gereduceerd worden. Deze resultaten zullen eind 2011 zichtbaar moeten zijn.

Hoofdstuk 4 Uitbreiding van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van growshops en andere legale toeleveranciers aan de hennepteelt op basis van de huidige wetgeving.

Deelvraag:
Kan op basis van de huidige wetgeving vervolging plaatsvinden van growshops en andere legale toeleveranciers?

4.1 Inleiding
In dit hoofdstuk zal aandacht besteed worden aan de huidige uitbreiding van de strafrechtelijke aansprakelijkheid zoals deze in het Wetboek van Strafrecht is opgenomen en de toepassing hiervan op de Opiumwet. Gekeken wordt of op basis van de huidige wetgeving al mogelijkheden bestaan om growshops en andere legale toeleveranciers aan de hennepteelt te vervolgen. Door middel van interviews en jurisprudentie wordt informatie ingewonnen of op dit moment al vervolging van deze growshops en andere legale leveranciers plaatsvindt.
In dit hoofdstuk worden volledige wetsartikelen van de Opiumwet en het wetboek van strafrecht weergegeven. Dit is voor de leesbaarheid van dit hoofdstuk noodzakelijk, nu commentaar wordt gegeven op relevante wetsartikelen uit het Wetboek van Strafrecht en de Opiumwet.

4.2 Poging en voorbereiding
Op 27 januari 1994 is de titel 'Poging en voorbereiding' in het Wetboek van Strafrecht voor het laatst gewijzigd[64]. Reden voor invoering van de artikelen 45 (de strafbare poging) en 46 (de strafbare voorbereidingshandelingen) was de overheid een extra middel te geven om verschillende handelingen strafbaar te stellen, zonder dat aan de vervulling van alle bestandsdelen van een delict is voldaan. Justitie heeft hierdoor meer strafprocessuele bevoegdheden[65].

4.2.1 Strafbare poging
Artikel 45 Sr

1. *Poging tot misdrijf is strafbaar, wanneer het voornemen van de dader zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard.*
2. *Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij poging met een derde verminderd.*
3. *Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste twintig jaren.*
4. *De bijkomende straffen zijn voor poging dezelfde als voor het voltooide misdrijf.*

Om artikel 45 Sr toe te kunnen passen, dient er aan de volgende voorwaarden van het artikel te worden voldaan, zo blijkt uit artikel 45 Sr dat:

- het een poging tot misdrijf moet betreffen;
- het voornemen van de dader moet blijken uit een begin van de uitvoering.

Ook de Hoge Raad heeft in dergelijke zaken uitspraken gedaan. Het welbekende 'Cito-arrest[66]' geeft meer duidelijkheid wat de vereisten zijn om artikel 45 Sr toe te kunnen passen. Zo is er sprake van poging indien *'gedragingen zijn aan te merken als een begin van uitvoering van het voorgenomen misdrijf, daar zij naar haar uiterlijke verschijningsvorm moet worden beschouwd als te zijn gericht op de voltooiing van dat voorgenomen misdrijf'*, aldus de Hoge Raad in voornoemd arrest. Ook in haar arrest van 8 september 1987[67], oordeelde de Hoge Raad over de strafbare poging als volgt: '*iemand heeft aan een misdrijf begin van uitvoering gegeven indien hij (….) een gedraging heeft verricht welke naar haar uiterlijke verschijningsvorm moet worden beschouwd als te zijn gericht op de voltooiing van dat voorgenomen misdrijf*[68].

[64] Cleiren en Nijboer, 2006, p. 355
[65] De Hullu 2000, p. 373
[66] Hoge Raad 24 oktober 1978, NJ 1979,52
[67] Hoge Raad 8 september 1987, NJ 1988 612
[68] Citaat prof. Mr. 't Hart

Toepassing op de Opiumwet:
Strafbare poging kan alleen worden ingeroepen indien er sprake is van een poging tot misdrijf.

In artikel 13 van de Opiumwet staat de strafbaarstelling van de in de Opiumwet gestelde verboden. Toegelicht wordt er in dit artikel welk verbod een overtreding oplevert en welk verbod een misdrijf. Artikel 13 van de Opiumwet luidt als volgt:

Artikel 13 Opiumwet

1. *De in artikel 10, eerste lid, en artikel 11, eerste lid, strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.*
2. *De in de artikelen 10, tweede tot en met zesde lid, 10a, eerste lid, 11, tweede tot en met vijfde lid, en 11a strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven.*
3. *De Nederlandse strafwet is toepasselijk op ieder die zich buiten Nederland schuldig maakt aan:*
   a. een der in artikel 10a, eerste lid, strafbaar gestelde feiten voorzover die zijn gepleegd om het in artikel 10, vijfde lid, strafbaar gestelde feit voor te bereiden of te bevorderen, dan wel
   b. poging tot of deelneming aan het in artikel 10, vijfde lid, strafbaar gestelde feit.

Uit voornoemd artikel blijkt dus dat een verbod als bedoelt in artikel 3 van de Opiumwet een overtreding oplevert. Echter, de in het artikel 11, tweede tot en met vijfde lid strafbaar gestelde feiten, zijn misdrijven. De poging van deze strafbare feiten, is dus strafbaar.
In de praktijk wordt al gebruik gemaakt van artikel 45 Sr om vervolging op grond van een strafbare poging van artikel 3b van de Opiumwet te laten plaatsvinden. Zo veroordeelde de rechtbank te Amsterdam om 10 december 2009[69] nog een coffeeshop vanwege *'poging tot opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 3b, eerste lid, van de Opiumwet gegeven verbod'*.

De casus in bovenstaande uitspraak ging als volgt:
De verdachte is ten laste gelegd dat hij de verkoop, aflevering of verstrekking van softdrugs heeft willen bevorderd, door openbaarmaking van goederen.
Om tot een bewezenverklaring te kunnen komen, is van belang dat de rechtbank de vraag beantwoord of de handelingen die de verdachte heeft verricht met de in de tenlastelegging genoemde goederen, een openbaarmaking opleveren als hiervoor bedoelt. Om deze vraag bevestigend te kunnen beantwoorden, zal aan de volgende twee criteria dienen te worden voldaan:

1) er is sprake van een uiting die er kennelijk op is gericht de verkoop, aflevering of verstrekking van drugs te bevorderen;
2) deze uiting is openbaar gemaakt.

De rechtbank oordeelde over het eerste criterium als volgt: indien men de wetsgeschiedenis van artikel 3b Opiumwet bekijkt, wordt duidelijk dat de bedoeling van artikel 3b Opiumwet was om aanprijzing van drugs te verbieden. Onder het criterium 'aanprijzing' valt volgens de rechtbank 'elke mededeling in gedrukte tekst of gesproken woord dan wel een af- of uitbeelding welke een aanprijzende boodschap bevat'.
Bij haar oordeel over het tweede criterium hield de rechtbank rekening met een uitspraak van de Hoge Raad in 2001, waarin de term openbaarmaking als bedoelt in artikel 3b van de Opiumwet, de uiting van openbaarmaking, zo moet worden uitgelegd dat deze er kennelijk op is gericht de verkoop, aflevering of verstrekking van drugs te bevorderen – feitelijk openbaar is gemaakt of onder het publiek is verspreid. De rechtbank neemt voorgaande als uitgangspunt bij haar beoordeling of aan criterium 2 is voldaan. Kort gezegd kan er gesteld worden dat er sprake is van openbaarmaking als de uiting feitelijk openbaar is gemaakt of onder het publiek is verspreid.

Op de vraag of de strafbare poging ook op growshops en de toeleveranciers aan de hennepteelt kan worden toegepast, moet deze met 'nee' beantwoord worden. De strafbare poging kan alleen worden toegepast op misdrijven. Weliswaar is het het telen, bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken of vervoeren van hennep een misdrijf: deze delictsomschrijving ziet niet op de (voorbereidings)handelingen die growshops of toeleveranciers verrichten. Alleen indien aangetoond kan worden dat growshops meer handelingen verrichten dan alleen het leveren van middelen voor het inrichten van een hennepkwekerij en het geven van inlichtingen, kan de strafbare poging ook op growshops toegepast worden. Dit kan indien een growshop zich bijvoorbeeld ook bezighoudt met het kweken van hennep en het inrichten van een hennepkwekerij.

[69] Rechtbank Amsterdam, 10 december 2009, LJN: BK6060

4.2.2 Strafbare voorbereiding

De strafbare voorbereiding van een misdrijf is gecodificeerd in artikel 46 van het Wetboek van Strafrecht.
Artikel 46 Sr luidt als volgt:

Artikel 46 Sr

1. *Voorbereiding van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld is strafbaar, wanneer de dader opzettelijk voorwerpen, stoffen, informatiedragers, ruimten of vervoermiddelen bestemd tot het begaan van dat misdrijf verwerft, vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of voorhanden heeft.*
2. *Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij voorbereiding met de helft verminderd.*
3. *Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste vijftien jaren.*
4. *De bijkomende straffen zijn voor voorbereiding dezelfde als voor het voltooide misdrijf.*
5. *Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.*

Toepassing op de Opiumwet

Strafbare voorbereiding is alleen mogelijk bij een misdrijf waarop een gevangenisstraf van 8 jaar of meer is gesteld. In de Opiumwet is de maximale gevangenisstraf 8 jaar. Dit geldt voor misdrijven die gepleegd zijn door personen die deelnemen aan een criminele organisatie, aldus artikel 11a Opw.

Op overige misdrijven/overtredingen van de Opw staat een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vijfde categorie.

De strafbare voorbereiding gaat dus niet op voor de Opiumwet, tenzij aangetoond kan worden dat er sprake is van deelneming aan een criminele organisatie die tot oogmerk heeft om een misdrijf te plegen.
Om artikel 46 Sr op meer strafbaar gestelde feiten uit de Opiumwet toe te kunnen passen, dient dit artikel aangepast te worden en niet alleen van toepassing te zijn op strafbare feiten waar een gevangenisstraf van ten minste 8 jaren of meer is gesteld en die een misdrijf zijn.
Indien het gaat om een criminele organisatie, kan er wel vervolging plaatsvinden. Het blijkt dat growshops in de praktijk veelvuldig deel uitmaken van een criminele organisatie. Indien dit aangetoond kan worden, en tevens de strafbare voorbereiding, kunnen dus ook growshops die deel uitmaken van een criminele organisatie, vervolgd worden op grond van artikel 46 Sr. Dat vervolging plaats kan vinden, kan op grond van artikel 11a Opw. Dit artikel stelt bepaalde handelingen strafbaar (misdrijven) die in het verband van een criminele organisatie worden gepleegd. De gevangenisstraf die hiervoor staat, is vastgesteld op 8 jaren.
Artikel 11a voldoet dus aan beide voorwaarden van artikel 46 Sr: het gaat om een misdrijf en de gevangenisstraf is 8 jaren. Dus is er sprake van deelneming aan criminele organisatie, dan kunnen ook de voorbereidingshandelingen van artikel 46 Sr strafbaar zijn.

Artikel 10a Opiumwet

De Opiumwet heeft een apart artikel opgenomen dat voorbereidings- of bevorderingshandelingen ten aanzien van een aantal misdrijven van de Opiumwet strafbaar stelt. Deze handelingen zijn opgenomen in artikel 10a van de Opiumwet:

Artikel 10a Opiumwet

1. *Hij die om een feit, bedoeld in het vierde of vijfde lid van artikel 10, voor te bereiden of te bevorderen:*
   - *1°. een ander tracht te bewegen om dat feit te plegen, te doen plegen, mede te plegen of uit te lokken, om daarbij behulpzaam te zijn of om daartoe gelegenheid, middelen of inlichtingen te verschaffen,*
   - *2°. zich of een ander gelegenheid, middelen of inlichtingen tot het plegen van dat feit tracht te verschaffen,*
   - *3°. voorwerpen, vervoermiddelen, stoffen, gelden of andere betaalmiddelen voorhanden heeft, waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van dat feit, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.*

2. Niet strafbaar is hij die de in het eerste lid omschreven feiten begaat met betrekking tot het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van een geringe hoeveelheid, bestemd voor eigen gebruik.

De handelingen die strafbaar zijn, zijn alleen handelingen ten aanzien van middelen die op lijst I van de Opiumwet voorkomen en is dus alleen van toepassing op harddrugs. Omdat hennep op lijst II staat, kan dit artikel niet worden toegepast op voorbereidingshandelingen ten aanzien van een verbod als bedoelt in artikel 3 van de Opiumwet.

Wil er vervolging plaatsvinden vanwege het plegen van voorbereidings –of bevorderingshandelingen, dan moeten deze handelingen gericht zijn op een middel die op lijst I vermeld staat. In de praktijk wordt artikel 10a van de Opiumwet toegepast. Een voorbeeld van een uitspraak waarin de verdachte is veroordeeld wegens het plegen van strafbare voorbereidingshandelingen ten aanzien van een middel vermeld in lijst I van de Opiumwet, is een uitspraak van de rechtbank te Middelburg op 21 januari 2004[70].
De voorbereidingshandelingen in deze casus bestonden uit het samen met de mededader voeren van besprekingen met (tussen)leveranciers. Deze besprekingen hadden betrekking op de prijzen en de hoeveelheid van de te leveren drugs. Ook het ontvangst nemen van de monsters van die drugs werd tijdens deze besprekingen besproken.

De Hoge Raad oordeelde in haar uitspraak van 13 maart 2001[71], dat er sprake is van voorbereidingshandelingen, '*indien maar vaststaat dat de intentie van de voorbereider op de invoer van cocaïne is gericht en hij aan die intentie ook uiting heeft gegeven door een of meer van de in artikel 10a, eerste lid, Opiumwet omschreven voorbereidings- of bevorderingshandelingen te verrichten.*
Dat is niet anders indien de voorbereidings- of bevorderingshandelingen gericht zijn op een misdrijf dat alleen in de voorstelling van de verdachte concrete vormen heeft aangenomen, ook dan is sprake van strafbare voorbereidingshandelingen in de zin van de Opiumwet'[72].

Tevens dient in aanmerking genomen te worden dat voor de beantwoording van de vraag of er sprake is van voorbereidingshandelingen, niet van belang is of er daadwerkelijk een reële mogelijkheid bestaat of heeft bestaan om verdovende middelen in te voeren[73].

Op dit moment is het niet mogelijk om artikel 10a van de Opiumwet ook op de middelen vermeld op lijst II van de Opiumwet toe te passen. Indien artikel 10a wordt gewijzigd, en wel zodanig dat dit artikel ook op de middelen van lijst II van toepassing is, zal er ongeveer dezelfde criteria gehanteerd worden bij de middelen van lijst I om te stellen dat er sprake is van voorbereidings –of bevorderingshandelingen ten aanzien van deze middelen.

4.3 Deelneming aan strafbare feiten

De deelneming aan strafbare feiten vormt ook een onderdeel van de uitbreiding van de strafbaarheid. Deelneming aan strafbare feiten kan worden onder verdeeld in de volgende vormen:

- het doen plegen;
- het medeplegen;
- uitlokking en;
- medeplichtigheid.

De bovengenoemde vormen staan, behalve de deelnemingsvorm 'medeplichtigheid', omschreven in artikel 47 Sr:

Artikel 47 Sr

1. Als daders van een strafbaar feit worden gestraft:
1°. zij die het feit plegen, doen plegen of medeplegen;
2°. zij die door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging, of misleiding of door het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen het feit opzettelijk uitlokken.
2. Ten aanzien van de laatsten komen alleen die handelingen in aanmerking die zij opzettelijk hebben uitgelokt, benevens hun gevolgen.

[70] Rechtbank Middelburg, 21 januari 2004, LJN AO2107
[71] Hoge Raad 13 maart 2001, NJ 2001, 338
[72] Conclusie behorende bij NJ 2001, 338, onvolledig gepubliceerd in NJ 2000, 491, conclusie A-G Wortel
[73] Rechtbank Middelburg, 21 januari 2004, LJN AO2107

Opzet
Wil het doen plegen, mede plegen en uitlokking strafbaar zijn, dan dient deze deelneming aan strafbare feiten met opzet gebeurd te zijn. Voorwaarde hiervoor is dat het opzet gericht moet zijn op feit waaraan wordt deelgenomen en op de eigen deelnemingsgedraging[74].
De mate van de opzet is per deelnemingsvorm verschillend. Het vereiste van dubbel opzet speelt hierin een rol.

4.3.1 Doen plegen
Er is sprake van doen plegen wanneer iemand een delict voor een ander uitvoert en waarvoor die ander zelf niet gestraft kan worden[75].
Bij doen plegen zijn er twee daders: zo is er de materiële dader, dat is degene die het delict feitelijk uitvoert. Daarnaast is er de middellijke dader, dat is degene die het feit doet plegen.

Wil doen plegen strafbaar zijn, dan dient aan de volgende voorwaarden worden voldaan:
Er moet sprake zijn van de opzet van de middellijke dader en straffeloosheid van de materiële dader.
De middellijke dader moet met zijn gedraging opzettelijk hebben beoogd dat de materiële dader het delict pleegt.
De materiële dader moet straffeloos zijn: deze dader kan dus niet worden gestraft. Om aan dit vereiste te voldoen, dient de opzet te ontbreken.

Het welbekende 'water en melk arrest[76]' is over de 'rolverdeling' en strafbaarheid van de daders erg duidelijk. In casu ging het om een verbod in de Amsterdamse APV[77] om aangelengde melk als volle melk te verkopen. De veehouder in dit arrest had zijn melk aangelengd met water. Vervolgens verkocht zijn knecht deze aangelengde melk als volle melk, zonder dat hij wist dat deze melk aangelengd was.

De Hoge Raad besliste dat er sprake was van afwezigheid van alle schuld bij de knecht. De beredenering van de Hoge Raad luidde als volgt:

'dat toch niets, bepaaldelijk niet de geschiedenis van het Wetb. van Strafr., er toe dwingt om aan te nemen, dat bij het niet-vermelden van schuld als element in de omschrijving van een strafbaar feit, in het bijzonder van een overtreding, onze wetgever het stelsel huldigt, dat bij gebleken afwezigheid van alle schuld niettemin strafbaarheid zou moeten worden aangenomen, tenzij er een grond tot uitsluiting daarvan in de wet mocht zijn aangegeven';

Toepassing op de Opiumwet
Wil er sprake zijn van het doen plegen van één van de strafbare feiten genoemd in de Opiumwet, dan zou er sprake moeten zijn van een middellijke dader en een materiële dader. De middellijke dader moet met opzet het plegen van het delict door de materiële dader hebben beoogd. De opzet is moeilijk te bewijzen. Ook de straffeloosheid van de materiële dader is moeilijk aan te tonen. Het doen plegen zou eventueel van toepassing kunnen zijn op de Opiumwet, indien de opzet van de middellijke dader en de straffeloosheid van de materiële dader uit de bewijsmiddelen blijkt[78].

4.3.2 Mede plegen
Mede plegen. Deze deelnemingsvorm wordt omschreven als een deelnemingsvorm waarbij twee of meer personen samen een strafbaar feit plegen.
Mede plegen ziet op het vervullen van de delictsomschrijving door alle daders. De samenwerking tussen de daders moet nauw en volledig zijn en zodanig zijn, op een zodanige wijze dat een dader alleen niet de gehele delictsomschrijving vervult. De nauwe en volledige samenwerking moet op het moment van het medeplegen van het delict bestaan[79].

In de vaste rechtspraak wordt het criterium of er sprake is van een nauwe en volledige samenwerking tussen twee of meer personen gehanteerd, wil er van de medeplegen gesproken kunnen worden.

[74] Cleiren en Nijboer, 2006, p. 386
[75] Cleiren en Nijboer, 2006, p. 386
[76] Hoge Raad 14 februari 1916, NJ 1916, p.681
[77] Algemene Plaatselijke Verordening
[78] Hoge Raad 20 september 1993, NJ 1994, 35 en Hof 's-Hertogenbosch 28 februari 2006, LJN AV2796
[79] De Jong en Knigge 2003, p. 230

Uit de rechtspraak blijkt dat de volgende indicaties[80] voor een voldoende nauwe en volledige samenwerking kunnen zijn:

- het plan om de feiten te plegen is gezamenlijk gemaakt[81];
- er was een taakverdeling;
- de verschillende rollen bij de uitvoering van het plan waren verwisselbaar;
- de daders hebben vaker met dezelfde rolverdeling soortgelijke delicten gepleegd;
- de rolverdeling is niet van plan geweest voor de gezamenlijke aansprakelijkheid of winst; dit laatste kan o.a. tot uiting te komen in het in gelijke porties verdelen van de buit van een inbraak of roofoverval;
- de totale rol in de voorbereiding en/of in de uitvoering en/of in de afhandeling was substantieel;
- de dader heeft zich op relevante momenten, wetende wat er ging gebeuren of gebeurde, niet van de uitvoering gedistantieerd;
- op belangrijke momenten was de dader aanwezig.

Vereiste van dubbel opzet

De deelnemingsvorm medeplegen bevat het vereiste van dubbel opzet. Bij medeplegen houdt dit in dat er zowel opzet moet zijn ten aanzien van voltooiing van het delict, als opzet ten aanzien van de nauwe en volledige samenwerking voor de daders met opzet is gebeurd.

Toepassing op de Opiumwet

Op 12 juli 2005[82] is een growshophouder veroordeeld wegens het medeplegen van een overtreding van de Opiumwet. De growshophouder leverde professionele apparatuur welke bestemd is voor de teelt van gewassen onder glas of onder assimilatiebelichting. De rechtbank oordeelde dat deze levering in principe niet in strijd is met de Opiumwet. Dit verandert echter indien deze levering specifiek gericht was op de teelt van hennep, wat in casu het geval was. De rechtbank concludeerde als volgt:

'In zoverre brengt de exploitatie van een growshop minst genomen de verdenking van medeplichtigheid aan overtreding van de Opiumwet met zich mee'.

De growshophouder wist dat de apparatuur die hij leverde voor hennep zou worden gebruikt. Dat hij dit wist, blijkt uit het feit dat hij de apparatuur ter plaatse van de hennepkwekerij afleverde. De betrokkenheid van de growshophouder bleek onder meer ook uit het feit dat hij zowel vanuit zijn winkel als op locatie adviezen gaf omtrent de teelt van hennep. Volgens de rechtbank een reden om aan te nemen dat er sprake was van mede plegen van overtredingen van de Opiumwet. Wat meespeelde bij deze beoordeling, was dat de verdachte een groot aantal hennepkwekerijen bezat en daaruit een aanmerkelijk financieel voordeel heeft gehad.

Zoals ook uit bovenstaande uitspraak blijkt, kan de deelnemingsvorm medeplegen zoals deze in het Wetboek van Strafrecht is opgenomen, al worden toegepast op de Opiumwet.

4.3.3 Uitlokking

Er is sprake van uitlokking indien iemand een ander aanzet tot het plegen van een strafbaar feit. Voor dit feit kan de uitgelokte zelf worden gestraft[83]. De uitlokker dient de uitgelokte: door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging, of misleiding of door het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen uit te lokken[84] en het feit opzettelijk te laten uitvoeren.

Om deze deelnemingsvorm strafbaar te stellen, dient ook hiervoor aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. Er is sprake van strafbare uitlokking indien:

- er sprake is van opzet van de uitlokker;
- de uitlokker een ander (de uitgelokte) heeft aangezet tot het plegen van een strafbaar feit;
- er moet gebruik zijn gemaakt van één of meerdere uitlokkingsmiddelen;
- het uitgelokte delict moet zijn gevolgd;
- de uitgelokte moet deswege strafbaar zijn.

[80] De Jong en Knigge 2003, p. 229
[81] Hoge Raad 12 februari 2002, NJ 2002, 351
[82] Rechtbank 's-Gravenhage, 12 juli 2005 LJN AT9224
[83] Cleiren en Nijboer, 2006, p. 388
[84] Artikel 47 lid 1 onder 2 Sr.

Toepassing op de Opiumwet
Uitlokking zal nu al kunnen worden toegepast op de Opiumwet. Bewezen dient echter wel te worden dat er sprake is van opzet van de uitlokker en dat hij dus willens en wetens uitlokkingsmiddelen verschaft waarmee een strafbaar feit kan worden begaan.

In de rechtspraak is nog niet voorgekomen dat iemand is veroordeeld voor uitlokking van een strafbaar feit uit de Opiumwet. Echter, het artikel zou wel toegepast kunnen worden op de growshop en legale toeleveranciers.
In de praktijk blijkt het lastig te zijn om te bewijzen dat er sprake is geweest van uitlokking. [85] Om deze reden zal er niet snel vervolgd worden wegens uitlokking.

4.3.4 Medeplichtigheid

Artikel 48 Sr
Als medeplichtigen van een misdrijf worden gestraft:
1°. zij die opzettelijk behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf;
2°. zij die opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot het plegen van het misdrijf.

Artikel 52 Sr
Medeplichtigheid aan overtreding is niet strafbaar.

Wil medeplichtigheid aan een misdrijf strafbaar zijn, dan moet er aan de volgende drie voorwaarden[86] voldaan worden:

- er moet sprake zijn van opzet van de eigen bijdrage van de medeplichtige en op het misdrijf dat de medeplichtige ondersteunt;
- door de medeplichtige moet hulp zijn verleend. Deze hulp kan zowel voorafgaand als tijdens het plegen van het misdrijf zijn verleend;
- het misdrijf of strafbare poging daartoe moet zijn gevolgd.

Zoals uit artikel 52 Sr blijkt, dient het te gaan om medeplichtigheid aan een misdrijf. Medeplichtigheid aan een overtreding is immers ingevolge artikel 52 Sr niet strafbaar.

Toepassing op de Opiumwet
Ook dit artikel zal nu al kunnen worden toegepast op de Opiumwet. In de rechtspraak is al een keer voorgekomen dat iemand werd veroordeeld wegens medeplichtigheid aan een misdrijf uit de Opiumwet[87]. Het ging hier om medeplichtigheid aan een verbod van de Opiumwet, omschreven in artikel 3 onder A, om een verboden middel bedoeld in lijst II van de Opiumwet: 'binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen'.
Medeplichtigheid zou eventueel ook gebruikt kunnen worden voor de verboden welke zijn omschreven in artikel 3 van de Opiumwet onder B, C en D.

In de praktijk blijkt echter dat medeplichtigheid vrij moeilijk te bewijzen valt, en wordt er vrij weinig vervolgd op grond van medeplichtigheid. Uit een interview met W. Bos, officier van Justitie te 's-Hertogenbosch, tevens lid van het PVAGM, blijkt dat er bij het openbaar ministerie een misverstand bestaat. Omdat het gaat om legale middelen, denkt men vaak dat het niet mogelijk is om te vervolgen. Dit kan echter wel, het gaat om strafbare handelingen. Het bewijs valt echter moeilijk rond te krijgen, nu de eisen van artikel 52 Sr moeilijk te bewijzen zijn. Ook R. Muradin, beleidsmedewerkster bij het Ministerie van Justitie is van mening dat medeplichtigheid moeilijk te bewijzen is. Een nieuw artikel in de Opiumwet zal wellicht uitkomst kunnen bieden.

De rechtbank te Maastricht heeft echter op 10 november 2008 een uitspraak[88] gedaan, waarin iemand werd veroordeeld wegens medeplichtigheid aan het telen en/of verwerken en/of bewerken van hennep. De rechtbank nam bij haar oordeel de volgende omstandigheden in aanmerking: de verdachte had een loods ter beschikking gesteld, zonder hiervoor een huurcontract op te stellen en zonder andere afspraken over de huur te maken. De verdachte heeft ter zitting verklaard niet aan de huurder te hebben gevraagd wat de reden was van de huur van de loods. Hierdoor heeft de

[85] W. Bos en R. Muradin
[86] Cleiren en Nijboer 2006, p. 400
[87] Rechtbank Utrecht, 21 december 2007 LJN BC0846
[88] Rechtbank Maastricht, 10 november 2008 LJN BG9229

verhuurder het risico dat in de loods hennep gekweekt zal worden op de koop toe genomen. De rechtbank kwam mede tot dit oordeel, nu er in dezelfde loods al eerder hennepplanten zijn aangetroffen. Op basis van bovenstaande omstandigheden, kwam de rechtbank tot het oordeel dat de verdachte opzettelijk gelegenheid heeft gegeven tot het opzettelijk telen en/of verwerken en/of bewerken van hennep door anderen. De verdachte wordt schuldig bevonden en veroordeeld wegens medeplichtigheid.

4.4 Artikel 140 wetboek van strafrecht

Artikel 140 Sr voorziet op het strafbaar stellen van deelneming aan organisatie die: tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven[89].

Voluit luidt artikel 140 Sr als volgt:

Artikel 140 Sr

1. *Deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.*
2. *Deelneming aan de voortzetting van de werkzaamheid van een organisatie die bij onherroepelijke rechterlijke beslissing verboden is verklaard of van rechtswege is verboden of ten aanzien waarvan een onherroepelijke verklaring als bedoeld in artikel 5a, eerste lid, van de Wet conflictenrecht corporaties is afgegeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.*
3. *Ten aanzien van de oprichters, leiders of bestuurders kunnen de gevangenisstraffen met een derde worden verhoogd.*
4. *Onder deelneming als omschreven in het eerste lid wordt mede begrepen het verlenen van geldelijke of andere stoffelijke steun aan alsmede het werven van gelden of personen ten behoeve van de daar omschreven organisatie.*

Deelneming aan een criminele organisatie wordt al snel aangenomen. De organisatie moet als oogmerk hebben om misdrijven te plegen. Vereist is echter niet de het verwezenlijken van dat misdrijf. Het verwezenlijken is geen voorwaarde om te kunnen vervolgen voor deelneming aan een criminele organisatie. Artikel 140 Sr kent een grote reikwijdte, nu de voorbereidingshandelingen voor het misdrijf dus ook al strafbaar kunnen zijn en het niet noodzakelijk is dat het beoogde misdrijf ook daadwerkelijk verwezenlijkt wordt.

Er wordt uitgegaan van een organisatie indien: ‘er een gestructureerd en duurzaam samenwerkingsverband van twee of meer personen met een bepaalde organisatiegraad[90]. Hier is sprake van indien er binnen het samenwerkingsverband gemeenschappelijke regels en een gemeenschappelijke doelstelling bestaan, waardoor op de individuele leden druk kan worden uitgeoefend zich aan de regels te houden.

Uit verschillende onderzoeken en publicaties,[91] waaronder een onderzoek van het WODC[92], blijkt dat growshops een belangrijke rol spelen in de georganiseerde hennepteelt. Zij kunnen dus deel uitmaken van een criminele organisatie, op grond waarvan zij dus vervolgd kunnen worden. Daarnaast houden zij zich niet alleen bezig met het verstrekken van de middelen en de informatie, zij geven startende kwekers de mogelijkheid te beginnen met kweken.

‘Ook anderen geven aan dat de growshop niet alleen een bron van technische middelen en know-how is, maar dat sommige zaken eveneens beginnende kwekers financieren. Ze bieden dan de startvoorzieningen ‘gratis’ aan, tegen (een deel van) de eerste opbrengst’[93].

In de praktijk wordt al veelvuldig gebruik gemaakt van 140 Sr. Zo heeft de rechtbank te Breda op 16 oktober 2007[94] iemand veroordeeld die vanuit een growshop leiding gaf aan een criminele organisatie. Voor het leiding geven aan deze organisatie is deze persoon veroordeeld. Waar de growshop zich mee bezig hield was het in –en verkopen van hennepstekken, het opzetten en exploiteren van

[89] Artikel 140 wetboek van strafrecht
[90] HR 16 oktober 1990, NJ 1991, 442
[91] Taskforce Aanpak Georganiseerde Hennepteelt, p. 20, preventieve doorlichting cannabissector onderzoek Intraval 2004
[92] Wetenschappelijk onderzoek –en documentatiecentrum
[93] Wereld achter de wietteelt
[94] Rechtbank Breda 16 oktober 2007, LJN: BB5936

hennepkwekerijen in Nederland en tevens in Spanje, het verhandelen van hennep in Nederland en in het buitenland.

Toepassing op de Opiumwet
Wil artikel 140 Sr worden toegepast op de Opiumwet, dan moet het gaan om het begaan van een misdrijf uit de Opiumwet. Dit is één van de voorwaarden die artikel 140 Sr stelt om tot vervolging over te kunnen gaan. Daarnaast moet er sprake zijn van deelneming, een vorm die al eerder in dit hoofdstuk besproken is.

Een misdrijf uit de Opiumwet dat betrekking heeft op lijst II, is opgenomen in het eerder genoemde artikel 3b van de Opiumwet. Het begaan van een strafbaar feit uit dat artikel is een misdrijf en indien er in een criminele organisatie dat artikel wordt begaan, kan vervolging op grond van artikel 140 Sr plaatsvinden. Growshops worden op dit moment al veelvuldig vervolgd vanwege hun betrokkenheid en deelneming aan criminele organisaties die zich bezighouden met onder meer de handel in hennep.[95]

4.5 Samenvatting

De uitbreiding van de strafbaarheid kan in sommige gevallen al worden toegepast op de Opiumwet. Zo kunnen alle deelnemingsvormen[96] zoals deze in de huidige wetgeving zijn opgenomen, al worden toegepast. In de praktijk wordt echter weinig met deze deelnemingsvormen gedaan. Zo kan men growshops al vervolgen op grond van medeplichtigheid, en medeplegen. Dit wordt echter vrij weinig gedaan. Het misverstand bestaat echter dat het openbaar ministerie denkt dat omdat het om legale goederen gaat, het niet mogelijk is om te vervolgen. Dit is wel mogelijk, zo is wel gebleken. Een andere reden waarom dit niet wordt gedaan is dat het vrij moeilijk is om het bewijs rond te krijgen. Er moet vast gesteld kunnen worden dat de goederen die verkocht zijn ook daadwerkelijk gebruikt zijn voor het produceren van wiet. Om dit te bewijzen is er veel opsporingscapaciteit nodig.
Ook de strafbare poging kan worden toegepast op de misdrijven uit de Opiumwet. Dit wordt in de praktijk ook al gedaan. De strafbare voorbereiding als bedoelt in het wetboek van strafrecht kan niet op de Opiumwet worden toegepast. Dit heeft te maken met het feit dat als vereiste geldt dat alleen de misdrijven waarop een gevangenisstraf van maximaal voor de duur van 8 jaar of meer staat. In de Opiumwet is de maximale duur van een gevangenisstraf 6 jaar. Echter, indien aangetoond kan worden dat een growshop deel uitmaakt van een criminele organisatie, wordt dit anders. De strafbare voorbereiding kan dan al wel worden toegepast. Dit heeft te maken met het feit dat een criminele organisatie, in de zin van de Opw, een misdrijf oplevert en waarop een gevangenisstraf van 8 jaren staat.
De strafbare voorbereiding als bedoelt in de Opiumwet kan niet op strafbare feiten die te maken hebben met hennep toegepast worden, nu artikel 10a alleen voorbereidingshandelingen ten aanzien van de middelen in lijst I strafbaar stelt. Hennep is opgenomen op lijst II, waardoor het niet mogelijk is om artikel 10a van de Opiumwet toe te passen.

Indien er aangetoond kan worden dat een growshop/toeleverancier deel uitmaakt van een criminele organisatie, kan er op grond van artikel 140 Sr vervolging tegen deze growshop/toeleverancier plaatsvinden. Dit wordt in de praktijk ook al veelvuldig gedaan.

[95] Veelvuldige vervolging blijkt uit de volgende uitspraken, waarin growshops zijn veroordeeld:
Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 12 oktober 2007, LJN BB5688, Rechtbank Breda, 16 oktober 2007, LJN BB5936, Rechtbank Haarlem, 9 mei 2007, LJN BA4933, Rechtbank Zwolle, 30 januari 2007, LJN BA4933, Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 10 april 2007, LJN BI0780, rechtbank 's-Hertogenbosch, 8 mei 2007, LJN BA4573
[96] Doen plegen, medeplegen, uitlokking en medeplichtigheid

Hoofdstuk 5 De rechtswaarborgen van de verdachte in het strafprocesrecht

Deelvraag: wat zijn de rechtswaarborgen van de verdachte in het strafprocesrecht?

5.1 Inleiding

De nieuwe wettekst maakt het voor justitie makkelijker om tot vervolging van growshops en andere toeleveranciers aan de hennepteelt over te gaan. Growshops en andere betrokkenen bij de hennepteelt kunnen al snel als 'verdachte' aangemerkt worden en op die grond kunnen er bepaalde opsporingsmiddelen ingezet worden en dwangmiddelen tegen de verdachte worden gebruikt. Om te kunnen bepalen of de wetgever met haar wetsvoorstel geen inbreuk maakt op de grondrechten van de verdachte, is het relevant de bevoegdheden van de opsporingsinstanties op een rijtje te zetten. Daarna zal gekeken worden welke opsporingsactiviteiten nodig zijn om de bewijslast rond te kunnen krijgen om tot slot tot vervolging over te kunnen gaan. Deze opsporingsactiviteiten worden daarna getoetst aan de grondrechten van de verdachten.

5.2 De nieuwe wettekst

Iemand is strafbaar indien er aan de volgende vier voorwaarden is voldaan:[97]

- een gedraging,
- die onder een delictsomschrijving valt,
- die wederrechtelijk is,
- en die aan de schuld van de dader te wijten is.

Strafbepalingen kunnen worden onderverdeeld in twee delen: de bestanddelen en elementen. De nieuwe wettekst zoals deze mogelijk in de Opw wordt opgenomen, is onderstaand weergegeven.

Artikel 11a
'Hij die substanties, voorwerpen of gegevens bereidt, bewerkt, verwerkt, te koop aanbiedt, verkoopt, aflevert, verstrekt, vervoert, vervaardigt of voorhanden heeft, waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van een van de in artikel 11, derde tot en met vijfde lid, strafbaar gestelde feiten, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar of geldboete van de vierde categorie'.

De bestanddelen zijn voorwaarden voor strafbaarheid die bij een bepaald delict in de delictsomschrijving van de betreffende strafbepaling zijn opgenomen.[98] In de nieuwe wettekst zijn de bestanddelen de volgende:

- substanties, voorwerpen of gegevens;
- bereidt, bewerkt, verwerkt, te koop aanbiedt, verkoopt, aflevert, verstrekt, vervoert, vervaardigd of voorhanden;
- weet of ernstige reden heeft om te vermoeden;
- bestemd tot het plegen van een van de in artikel 11, derde tot en met vijfde lid, strafbaar gesteld feiten.

Elementen zijn voorwaarden voor de strafbaarheid die bij een bepaald delict in de delictomschrijving van de betreffende strafbepaling zijn opgenomen.[99] De elementen van een delictsomschrijving zijn de wederrechtelijkheid en verwijtbaarheid.[100] Zij hoeven niet te worden aangetoond: men gaat ervan uit dat een strafbaar feit in strijd is met het recht (de wederrechtelijkheid) en de verwijtbaarheid van de dader.

5.3 De verdachte en een redelijk vermoeden van schuld

Willen er dwangmiddelen en opsporingsmiddelen worden toegepast, dan geldt als voorwaarde dat de persoon in kwestie als 'verdachte' aangemerkt kan worden. Deze verdenking geeft de grondslag voor nader onderzoek en dus het toepassen van enige dwangmiddelen.

Iemand kan als verdachte worden aangemerkt indien: *degene wiens aanzien uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit'*, aldus artikel 27 Sv.

---

[97] Mevis 2006, p. 157
[98] Mevis 2006, p. 158
[99] Mevis 2006, p. 158
[100] De Jong en Knigge 2003, p. 54

Op de vraag wanneer er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld is moeilijk antwoord te geven. Echter, de omstandigheden moeten objectief gezien – voor ieder redelijk mens – voldoende aanleiding vormen voor een verdenking[101]. Het vermoeden moet objectiveerbaar zijn. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, nader te noemen: 'het EHRM', heeft in haar uitspraak van 28 oktober 1994[102] een omschrijving geven van de 'reasonable suspicion', zoals bedoelt in artikel 5 lid 1 sub c van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, nader te noemen: 'het EVRM'. Deze omschrijving luidt als volgt: 'For there to be a reasonable suspicion there must be facts or information which would satisfy an objective observer that the person concerned may have committed a criminal offence'.
Indien deze omschrijving naar het Nederlands vertaald wordt, zal de omschrijving ongeveer als volgt zijn: 'om te kunnen spreken van een redelijk vermoeden, moeten er feiten of informatie zijn die voor een objectief persoon duiden op het vermoeden dat de verdachte zich aan een strafbaar feit schuldig heeft gemaakt'.
De rechter heeft uiteindelijk als taak om te toetsen of gelet op hetgeen ten tijde van de aanhouding bekend was de opsporingsambtenaar tot de conclusie kon komen dat er een redelijk vermoeden van schuld was. Is dit niet het geval, dan kan het verkregen bewijs als onrechtmatig worden aangemerkt.

5.4 De ruime opsporingsbevoegdheden van artikel 9 Opiumwet

De Opiumwet geeft aan toezichthouders en opsporingsambtenaren de bevoegdheid om de naleving van de Opiumwet te controleren.
Het artikel dat de bevoegdheden aan de opsporingsambtenaren verleend, is artikel 9 Opw. Dit artikel wordt gezien als een aanvulling op de bevoegdheden die zijn neergelegd in het Wetboek van Strafvordering en de wet BOB. De bevoegdheden van artikel 9 Opw zijn ruimer dan de bevoegdheden van het Wetboek van Strafrecht: een plaats of vervoermiddel mag sneller worden betreden. Ook mogen op grond van artikel 9 lid 3 Opw sneller voorwerpen in beslag genomen worden. Dit in tegenstelling tot de bevoegdheden uit het Wetboek van Strafvordering die de gronden voor inbeslagneming bepalen. Dit mag alleen bij een staandehouding of aanhouding.[103]
Zo kan op grond van artikel 9 van de Opiumwet aan opsporingsambtenaren de bevoegdheid gegeven om toegang te verkrijgen tot vervoermiddelen[104], woongedeelten[105] en plaatsen[106]. Ook zijn de opsporingsambtenaren bevoegd om de verdachte aan hun kleding te onderzoeken[107] en tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen[108].

5.4.1 Het betreden van vervoermiddelen

De bevoegdheid tot het betreden van vervoermiddelen wordt ontleend aan artikel 9 lid 1, sub a Opw. Onder vervoermiddel wordt verstaan: 'ieder middel dat bestemd is om personen of goederen te vervoeren, te land, te water of in de lucht'. Onder het begrip 'vervoermiddel' wordt dus verstaan voer – en vaartuigen.[109]
Wanneer er reden bestaat om een vervoermiddel te betreden, heeft de Hoge Raad in haar arrest van 17 mei 1988[110] bepaald: *'De bij art. 9 eerste lid Opiumwet aan opsporingsambtenaren verleende toegang tot voertuigen bestaat slechts voor zover hun bekend is, of door hen redelijkerwijze kan worden vermoed, dat daarmee ingevoerd of vervoerd worden of dat daarin, daarop of daaraan bewaard worden of aanwezig zijn middelen als bedoeld in art. 2 en 3 eerste lid van die Wet, en niet ter enkele controle op de naleving van de in die wet gestelde bepalingen'.*[111]
De bevoegdheid tot het betreden van vervoermiddelen behoort tot de opsporingsbevoegdheden. Er mag echter alleen een voertuig worden betreden, indien er sprake is van een 'redelijk vermoeden', zoals in artikel 9 lid 1 sub a Opw is omschreven.

---

[101] Art. 27 sv, aantekening 8 tekst en commentaar
[102] Europees Hof voor de Rechten van de Mens 28 oktober 2994, NJ 1995, 509
[103] Blom 2008, p. 42
[104] Art. 9 lid 1 sub a Opiumwet
[105] Art. 9 lid 1 sub a Opiumwer
[106] Art 9 lid 1 sub b Opiumwet
[107] Art. 9 lid 2 Opiumwet
[108] Art. 9 lid 3 Opiumwet
[109] Blom 2008, p. 145
[110] Hoge Raad 17 mei 1988, NJ 1989, 142
[111] Citaat Hoge Raad, uitspraak 17 mei 1988, NJ 1989, 142

5.4.2 Het betreden van plaatsen

Wat wordt onder 'plaats' verstaan? Het begrip plaats als bedoelt in artikel 9 lid 1 sub Opw, heeft betrekking op elke plaats. Hieronder valt dus een huis, tuin, balkon en ook een vervoermiddel.[112] Om een plaats te betreden, dient de opsporingsambtenaar de voorschrift van de Awob in acht te nemen. Zo dient de opsporingsambtenaar zich voorafgaande aan het binnentreden te legitimeren en de reden van het binnentreden mede te delen.[113]
Artikel 9 lid 1 sub b van de Opw is een ruime bevoegdheid: om binnen te mogen treden bestaat de eis dat er verdovende middelen aanwezig zijn, niet. Er mag al binnengetreden worden indien het gaat om een redelijk vermoeden dat in deze plaats de Opw wordt overtreden[114].

5.4.3 Het onderzoek aan kleding

Op grond van de Opw, artikel 9 lid 2, ontlenen opsporingsambtenaren hun bevoegdheid om te fouilleren: het onderzoek aan kleding. Het onderzoek aan kleding uit de Opw is een wat ruimere bevoegdheid die sneller mag worden toegepast dan de bevoegdheid tot het onderzoek aan kleding van artikel 56 lid 1 Sv. Deze laatste bevoegdheid mag alleen worden gedaan, indien hiertoe een bevel is gegeven door de (hulp)officier van justitie. Het moet dan wel gaan om een aangehouden verdachte. Dat de bevoegdheid uit artikel 9 lid 2 Opw ruimer kan worden opgevat, blijkt wel uit het feit dat voor het toepassen hiervan niet vereist is dat men al vòòr de aanhouding onderzoek aan kleding mag verrichten.

5.4.4 Overige opsporingsbevoegdheden

Naast de dwangmiddelen uit de Opw zijn er andere opsporingsbevoegdheden die in het strafrecht tegen een verdachte kunnen worden ingezet. Deze dwangmiddelen zijn gecodificeerd in het Wetboek van Strafvordering. Daarnaast voorziet de wet Bijzondere OpsporingsBevoegdheden (wet BOB) nog ruime bevoegdheden.

Een overzicht van de opsporingsbevoegdheden uit het Wetboek van Strafvordering[115]
- inbeslagneming;
- overgaan tot schouw of doorzoeking.

Wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden
De wet BOB heeft de volgende opsporingsbevoegdheden opgenomen[116]:
- stelselmatige observatie;
- het opnemen van vertrouwelijke communicatie (direct afluisteren);
- het betreden van een besloten plaats (inkijkoperaties);
- de drie undercoverbevoegdheden van de politie, te weten het stelselmatig inwinnen van informatie (SI), pseudo-koop of -dienstverlening (PK/PDV) en infiltratie (IF); en
- bijstand aan de opsporing door burgers, namelijk uitvoering door een burger van een van de undercoverbevoegdheden.

5.5 De dwangmiddelen en de grondrechten

Op grond van het redelijke vermoeden, mogen er dwangmiddelen worden toegepast. In de Grondwet zijn grondrechten van een ieder die zich in Nederland bevindt, opgenomen. Deze grondrechten moeten gerespecteerd worden en mogen niet zomaar geschonden worden. De dwangmiddelen die op grond van de Opiumwet worden ingezet, kunnen echter wel inbreuk maken op deze grondrechten. De inbreuk op de grondrechten is alleen gerechtvaardigd indien deze inbreuken door een wet in formele zin zijn gelegitimeerd.[117]

Het betreden van vervoermiddelen
In de Grondwet is geen specifiek grondrecht opgenomen, die het betreden van vervoermiddelen verbiedt.

[112] Blom 2008, P. 147
[113] Art. 1 Algemene wet op het binnetreden
[114] Blom 2008, P. 148
[115] Artt. 94 tot en met 126 Sv
[116] Opsporen onder dekmantel, p. 42
[117] Corstens 1999, p. 340

Het betreden van plaatsen
In artikel 12 van de Grondwet is het huisrecht opgenomen. Er mag niet zomaar een huis worden binnengetreden, behoudens in de wet gestelde uitzonderingen. Onder die uitzonderingen behoren de dwangmiddelen uit het strafrecht.

Het onderzoek aan kleding
Het grondrecht van artikel 11 uit de Grondwet, de onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, is een grondrecht dat door het onderzoek aan de kleding van de verdachte geschonden kan worden.

Aanhouding en inverzekeringstelling
De verdachte wordt door aanhouding en inverzekeringstelling van zijn of haar fysieke vrijheid berooft. Deze vrijheidsberoving mag onder de omstandigheden zoals artikel 5 EVRM deze voorschrijft.[118] De grondrechten die geschonden worden door aanhouding en/of inverzekeringstelling, zijn die van artikel 10 Grondwet, artikel 8 EVRM en artikel 17 IVBPR.
Ook door de inzet van andere opsporingsmiddelen, zoals informanten en infiltratie en observatie, kan het grondrecht van artikel 10 Grondwet, 8 EVRM en 17 IVBPR, snel geschonden worden. Het is de vraag of de schending gerechtvaardigd is.[119]

5.6 Rechten van de verdachte in het strafprocesrecht

Wordt iemand als verdachte aangemerkt, dan brengt dit niet alleen plichten voor de verdachte, zoals het af laten nemen van DNA-materiaal, al dan niet vrijwillig, maar ook rechten mee voor de verdachte. Enkele rechten van de verdachte in het strafprocesrecht zijn dat iedere verdachte recht heeft op een advocaat[120] en niet mee hoeft te werken aan zijn eigen veroordeling: de verdachte is dus niet tot antwoorden verplicht[121] en kan zich beroepen op het zwijgrecht.

Het EVRM heeft in artikel 6 de rechten van de verdachte in het strafprocesrecht opgenomen. Zo ziet lid 1 van artikel 6 op het recht op een eerlijk proces en onafhankelijke rechtspraak. Ook geldt als regel dat een ieder onschuldig is, tot het tegendeel is bewezen, aldus lid 2 van artikel 6 EVRM. Het derde lid van artikel 6 EVRM geeft een opsomming weer van de andere rechten van de verdachte:

- de verdachte dient onverwijld en in een taal die hij verstaat, op de hoogte worden gesteld van de aard en de reden van de tegen de verdachte ingebrachte beschuldiging;
- de verdachte dient te beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging;
- de verdachte heeft het recht zich te verdedigen of daarbij bijstand te krijgen door een advocaat, al dan niet op kosteloze wijze;
- de verdachte mag de getuige à charge ondervragen en oproepen, en dit mag onder dezelfde voorwaarden als de getuige à decharge;
- de verdachte mag zich kosteloos doen bij staan door een tolk.

Het EVRM is niet de enige internationale wetgeving waarin de rechten van de verdachte zijn gecodificeerd: ook het IVBPR heeft bovenstaande rechten van de verdachte in haar verdrag opgenomen.

Met de komst van het nieuwe wetsartikel kan een persoon al snel als verdachte worden aangemerkt, met als gevolg dat tegen de verdachte de dwangmiddelen kunnen worden toegepast. De vraag die dan rijst is of de toepassing van de dwangmiddelen rechtvaardig is. De feitenrechter dient hierover te beslissen.[122]

[118] Corstens 1999, p. 256
[119] Corstens 1999, p. 259
[120] Art. 28 lid 1 sv
[121] Art. 29 lid 1 sv
[122] Blom 2008, p. 150

5.7 Strafrechtbeginselen
Het strafrecht kent een aantal belangrijke beginselen, die in acht moeten worden genomen bij de opsporing en vervolging van strafbare feiten.

5.7.1 Het legaliteitsbeginsel
Het legaliteitsbeginsel is het beginsel dat vereist dat, er alleen vervolgd kan worden indien iets bij de wet strafbaar gesteld is. Sommige opsporingsmethoden zijn risicovol en maken inbreuk op de grondrechten van de verdachte. Deze inbreuken moeten in de wet zijn opgenomen. Zonder wettelijke grondslag is een schending van de grondrechten van de verdachte niet mogelijk.
Het legaliteitsbeginsel vindt haar bronnen in verschillende wetgeving, zoals artikel 1 Sv, artikel 1 Sr, en artikel 16 van de Grondwet.

5.7.2 De onschuldpresumptie
De naam zegt het al: een verdachte is onschuldig tot het tegendeel bewezen is. Er moet voldoende bewijs zijn dat een verdachte een feit ook daadwerkelijk is gepleegd. Bij onvoldoende bewijs, kan er geen vervolging plaatsvinden. Het is de taak van justitie om deze bewijsmiddelen op een rechtmatige wijze te vergaren.

5.7.3 Proportionaliteitsbeginsel
Het proportionaliteitsbeginsel is het beginsel dat erop toeziet dat het middel evenredig is aan het doel dat bereikt moet worden. Het middel en het doel moeten evenredig in verhouding zijn[123]. Dit houdt kort gezegd in dat de opsporings –en dwangmiddelen die ingezet worden, pas ingezet dienen te worden indien er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld. Het beoogde doel moet het middel rechtvaardigen.

5.7.4 Subsidiariteitsbeginsel
Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat er niet meer middelen dan nodig zijn om het doel te bereiken, ingezet moeten worden.[124] Het toepassen van opsporingsmethoden moet gebaseerd worden op een wet in formele zin. Is hiervan geen sprake, dan wordt er inbreuk gemaakt op de in de grondwet omschreven grondrechten. [125]

5.8 Samenvatting
Wil men opsporingsmiddelen en dwangmiddelen gebruiken, dan dient hiervoor eerst een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit te zien. Dit redelijk vermoeden van schuld moet objectief zijn en door een ieder aangenomen kunnen worden. De wet bijzondere opsporingsbevoegdheden heeft een breed scala aan opsporingsmiddelen die tegen een verdachte ingezet kunnen worden. Ook de Opiumwet heeft een aantal opsporingsbevoegdheden/dwangmiddelen opgenomen. Deze zijn ruimer geformuleerd dan de opsporingsbevoegdheden/dwangmiddelen die in het Wetboek van Strafvordering zijn opgenomen.
Het is de taak van justitie om op een rechtmatige wijze bewijs te vergaren middels welk bewijs aangetoond kan worden dat de verdachte zich inderdaad schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit.
Het wetsvoorstel is erg breed geformuleerd. Er kan al snel gesproken worden verdachte. Dit heeft tot gevolg dat de opsporingsbevoegdheden/dwangmiddelen kunnen worden ingezet. Er kan al snel inbreuk worden gemaakt op de grondrechten van een verdachte. Deze inbreuk dient gerechtvaardigd te zijn en zorgvuldig afgewogen worden. Het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel spelen bij deze belangenafweging een rol.

[123] Mevis 2006, p. 284
[124] Mevis 2006, p. 624
[125] Corstens 1999, p. 255

Hoofdstuk 6 Knelpunten en oplossingen vervolging huidige wetgeving

Deelvraag: welke knelpunten ontstaan bij vervolging op grond van de huidige wetgeving?

6.1 Inleiding
Zoals al in hoofdstuk 4 is besproken, kan er op basis van de huidige wetgeving al vervolging van growshops plaatsvinden. Het is echter niet altijd mogelijk om tot vervolging over te gaan. In dit hoofdstuk worden de knelpunten weergegeven die de vervolging in de weg staan.

6.2 Knelpunten vervolging op basis van de huidige wetgeving
Als eerst worden de knelpunten die de vervolging op basis van de huidige wetgeving in de weg staan, weergegeven.

6.2.1 Onderscheid harddrugs en softdrugs
Al vanaf 1976 wordt in de Opiumwet onderscheid gemaakt tussen de drugs met een aanvaardbaar risico en een onaanvaardbaar risico. Op lijst I, de lijst van drugs met een onaanvaardbaar risico, staat hennep niet vermeld. Hennep behoort tot de drugs met een aanvaardbaar risico. Dit is het eerste knelpunt in de huidige wetgeving.
Omdat het in de vervolging van leveranciers aan de hennepteelt en de growshops vooral gaat om de voorbereidingshandelingen die door hen genomen worden, zou de tekst artikel 10a van de Opiumwet geschikt zijn om de toeleveranciers en growshops te vervolgen. Echter, omdat artikel 10a van de Opiumwet zich richt op de voorbereidingshandelingen ten aanzien van lijst I van de Opiumwet, kan dit artikel niet op voorbereidingshandelingen ten aanzien van hennep worden toegepast.

6.2.2 Misdrijven en overtredingen
Niet alle vormen van de uitbreiding van de strafbaarheid kunnen op verboden uit de Opiumwet worden toegepast. Het knelpunt dat hier in de weg zit, is het feit dat de huidige delicten uit de Opiumwet, niet allemaal misdrijven zijn.
Wil de strafbare poging (45 Sr) en strafbare voorbereiding (46 Sr) toegepast kunnen worden, dan dient het te gaan om een poging of voorbereiding van een misdrijf.

6.2.3 Maximale hoogte gevangenisstraf
Omdat de maximale hoogte van een gevangenisstraf voor het kweken van hennep vier jaren is, is het niet mogelijk om te vervolgen wegens een strafbare voorbereiding. Één van de voorwaarden van de strafbare voorbereiding is namelijk dat de maximale hoogte van de gevangenisstraf van het delict dat gepleegd wordt, 8 jaren of meer is. Nu dat in de huidige Opiumwetgeving niet het geval is, is het niet mogelijk om tot vervolging over te gaan. Slechts indien er sprake is van deelname aan een criminele organisatie, is de gevangenisstraf 8 jaren, zo blijkt uit artikel 11a Opw.

6.2.4 Overige knelpunten
De overige knelpunten zijn dat het moeilijk is om bewijs te vergaren van betrokkenheid bij de (georganiseerde) hennepteelt. Zonder voldoende bewijs is er immers geen vervolging/berechting mogelijk. De deelnemingsvormen medeplegen, doen plegen, medeplichtigheid en uitlokking worden bijna nooit gebruikt om te vervolgen. Dit ligt aan het feit dat het moeilijk is om deze deelnemingsvormen te bewijzen. [126]

6.3 Oplossingen knelpunten huidige wetgeving
Het is moeilijk om oplossingen voor de knelpunten te vinden zonder hiervoor de wetgeving aan te passen. Wel is er over nagedacht om het probleem omtrent de georganiseerde hennepteelt op een andere manier aan te passen. In deze paragraaf worden enkele oplossingen gegeven voor het probleem op de hennepteelt.

6.3.1 Legalisering
Op dit moment hanteert Nederland het ‘gedoogbeleid’: dit gedoogbeleid geldt alleen ten aanzien van coffeeshops en het kweken van hennep voor eigen gebruik. Het komt er in feite op neer dat coffeeshops, mits zij zich aan de AHOJ-G-criteria houden, wiet mogen verkopen. Het kweken van hennep voor eigen gebruik, wil zeggen dat men maximaal vijf planten mag kweken. Bij ontdekking

[126] R. Muradin, beleidsmedewerkster Ministerie van Justitie en W. Bos, Officier van Justitie te 's-Hertogenbosch

hiervan volgt er sepot en vindt er geen vervolging plaats. Het gedoogbeleid wil dus niet zeggen dat hennep een legale drug is die toegestaan is in Nederland.

Een eventuele oplossing voor het probleem omtrent de hennepteelt is het legaliseren van hennep. Doordat hennep nu verboden is, in ieder geval het grootschalig kweken en verkopen ervan, is de opbrengst van hennep per gram hoog. Het wordt voor criminelen en anderen die weinig inkomsten hebben, daardoor aantrekkelijk om wiet te kweken en de afzet ervan te verkopen. Is de hennepteelt een legale handel, dan zal de prijs ervan zakken en is het niet meer aantrekkelijk om grootschalige handel in de hennepteelt te drijven. Ik heb de vraag of het legaliseren van hennepteelt een goede oplossing is, aan verschillende personen voorgelegd.

- Mr. W. Bos, officier van justitie: ik ben voor het legaliseren, mits het legaliseren op Europees niveau gaat gebeuren. Ik denk alleen dat dit nooit gaat gebeuren en dat Europa hier niet klaar voor is. Als je alleen in Nederland de hennepteelt legaliseert, dan zal er toch veel export blijven naar het buitenland, iets wat nu ook gebeurd.
- Mw. Bergakker, beleidsmedewerkster bij de gemeente Eindhoven: ik denk dat het goed zal zijn om de hennepteelt te legaliseren. Dan gaat het criminele gedrag omtrent de hennepteelt weg. De prijzen van de hennep zullen dalen en daardoor wordt het minder aantrekkelijk om er handel in te drijven. Ik denk dat dit het beste gedaan kan worden door middel van toezicht en vergunningen. De hennepteelt zou net zo gereguleerd moeten worden als de drankhandel.
- W. Panders: goed idee, als je de hennepteelt blijft decriminaliseren wordt het aantrekkelijker om er handel in te drijven: opbrengst van een hennepplant is hoog. Wij willen als een gewone branche worden aangemerkt.

Indien de hennep wordt gelegaliseerd, zijn meerdere partijen hierbij gebaat. Voor politie en justitie heeft de legalisatie tot gevolg dat de tijd die zij kwijt zijn met het opsporen en vervolgen van de (georganiseerde) hennepteelt kunnen besteden aan het opsporen en vervolgen van andere strafbare feiten. Dit scheelt weer kosten die hiervoor vrijgemaakt moeten zijn.
De legalisering van hennepteelt is de laatste tijd dan ook een actueel onderwerp. Het Ministerie van Financiën heeft legalisatie zelfs opgenomen in haar plan 'Veiligheid en Terrorismerapport Brede heroverwegingen'. [127]De opsporing van de illegale en grootschalige handel in hennepteelt kost immers veel geld.

Voorwaard voor het legaliseren van hennep, is dat dit op Europees niveau moet gebeuren. Vanuit verschillende kanten van de politiek wordt in ieder geval, verrassend genoeg, positief gereageerd. Onder andere voormalig burgemeester Gerd Leers van Maastricht, voormalig lijsttrekker van de PvdA Wouter Bos, de nieuwe PvdA lijsttrekker Job Cohen en Dries van Agt, voormalig CDA-premier zijn voor de legalisering van de softdrugs, waaronder dus ook hennep. In bijlage 7 zijn de meningen van hen en andere over de legalisering van softdrugs geciteerd.

6.3.2 Voordelen legalisering:

- er kan toezicht worden gehouden op de volksgezondheid: er kunnen eisen worden gesteld aan de kwaliteit van de wiet.
- De samenleving wordt veiliger: geen liquidaties in het softdrugscircuit, geen hennepkwekerijen op zolder die een ernstig brandgevaar opleveren;
- de 'achterdeurproblematiek' verdwijnt: coffeeshops komen op een legale wijze aan de wiet;
- de kosten die nu worden gemaakt ten behoeve van de opsporing en vervolging van de grootschalige hennepteelt, kunnen voor het opsporen van andere strafbare feiten ingezet worden.

6.4.2 Regulering

Een andere mogelijkheid die eventueel een oplossing kan zijn voor de (georganiseerde) hennepteelt, is het reguleren van de hennepteelt. Hiermee wordt bedoeld dat de overheid vergunningen aan kwekers afgeeft om te mogen kweken. Deze kwekers verkopen hun afzet aan de coffeeshops en hierdoor is nog een probleem opgelost: namelijk die van de coffeeshops en haar achterdeur.
Het reguleren van de hennepteelt heeft meerdere voordelen.
Zo is uit een onderzoek van Ron van Gijn[128] gebleken dat er vaak giftige stoffen bij de afzet van de hennep wordt gestopt. Dit om de hennep te verzwaren: dat leidt namelijk weer tot een hogere opbrengst. Wordt de hennepteelt gereguleerd, dan kan er toezicht worden gehouden op de kwaliteit van de wiet. De volksgezondheid loopt hierdoor geen gevaar. Uit een uitspraak van de Hoge Raad op

[127] Kamerstuk 32 358, nr. 1 2009-2010
[128] Student Juridische Hogeschool, afstudeerscriptie mei 2009, Wordt u daar ook zo giftig van?

2 maart 2010, blijkt dat hennepplanten met een te hoge THC-waarde onder lijst nog steeds onder lijst II valt.

Een ander voordeel is dat de achterdeurproblematiek van de hennepteelt hiermee dus wegvalt. De coffeeshops weten nu wat zij jaarlijks verkopen. Zij weten hoeveel voorraad er nodig is om de aan de vraag van de consument te voldoen. Aan de hand van die gegevens kan een maximum hoeveelheid hennep in een coffeeshop als voorraad liggen. Deze maximale handelsvoorraad dient per coffeeshop vastgesteld te worden en vastgelegd in de vergunning van de coffeeshop. Twee keer per jaar zal er een inventarisatie worden gemaakt of de voorraad die is vastgelegd in de vergunning nog klopt. Eventueel kan de maximale handelsvoorraad dan verminderd of verhoogd worden. Ook hiermee wordt de illegale handel van de hennepteelt de kop in gedrukt: overschrijd een coffeeshop namelijk haar maximale handelsvoorraad, dan kan er een boete worden opgelegd en besloten worden dat de coffeeshop (tijdelijk) gesloten wordt, een sanctie die nu ook al wordt toegepast.

Initiatieven om de hennepteelt te reguleren, zijn al eerder genomen door leden van de tweede kamer. In een motie[129] van de leden Van der Ham en Albayrak, ingediend op 1 juli 2004, wordt voorgesteld de mogelijkheden te onderzoek op welke wijze lokale overheden de cannabisteelt kunnen reguleren. Door de op dat moment minister van justitie, dhr. Donner, is hier op 29 september[130] negatief op gereageerd.

6.5 Samenvatting

Om de knelpunten die de vervolging op basis van de huidige wetgeving in de weg staan op te lossen, zullen er zich een aantal wijzigingen voor moeten doen. Op dit moment is het niet mogelijk om de een poging en voorbereiding van overtredingen uit de Opw strafbaar te stellen: voor beide artikelen geldt de voorwaarde dat het moet gaan om misdrijven. Een ander knelpunt is de duur van de gevangenisstraf: om de strafbare voorbereiding toe te passen, moet de duur van de gevangenisstraf ten minste 8 jaren zijn. Voor delicten ten aanzien van de drugs vermeld op lijst II, is de maximale gevangenisstraf zes jaren. Verder is het lastig om bewijs rond te krijgen dat er sprake is van deelneming, medeplegen, doen plegen en uitlokking. Oplossingen voor deze knelpunten is wellicht het aanpassen van de wet. Echter het legaliseren of reguleren van softdrugs kan ook uitkomst bieden. Aan het regeluren of legaliseren zitten veel voordelen verbonden. Zo kan de kwaliteit van de hennep worden bewaakt, waardoor de gezondheid van wietrokers niet in gevaar komt. Daarnaast is de achterdeurproblematiek opgelost. Ook kan men zich richten tot het opsporen van andere strafbare feiten. Dit is financieel gezien ook een goede oplossing.

[129] Kamerstuk 24 077, nr. 135 2003-2004
[130] Kamerstuk 24 077, nr. 138 2003-2004

Hoofdstuk 7: Het wetsvoorstel van 1 april 2010

Deelvraag: Wat zijn de gevolgen van het wetsvoorstel?

7.1 Inleiding

Op 1 april 2010 is er door demissionair Minister van Justitie een concept wetsvoorstel[131] en een memorie van toelichting hierop ingediend.[132] Het doel van dit wetsvoorstel is om het voor Justitie makkelijker te maken om tot vervolging over te gaan van handelingen die betrekking hebben op de hennepteelt. In het concept wetsvoorstel wordt voorgesteld om artikel 11a van de Opiumwet te hernoemen als artikel 11b, een nieuwe wettekst van artikel 11a aan de Opiumwet toe te voegen en andere wetsartikelen van de Opiumwet te wijzigen. Het concept wetsvoorstel geeft uitvoering aan de door het lid Van Haersma Buma ingediende motie op 15 november 2007[133]. In deze motie geeft het lid van Haersma Buma aan, dat: 'growshops voorportalen zijn voor de georganiseerde criminele cannabisteelt' en dat hij van oordeel is dat 'growshops daarom verboden moeten worden'. Daarnaast geeft van Haersma Buma aan dat de maximale gevangenisstraf voor softdrugsdelicten verhoogd dient te worden van zes naar acht jaar. In dit hoofdstuk wordt het wetsvoorstel verder onder de loep genomen. Gekeken wordt naar de doelgroep waar dit wetsvoorstel zich op richt, hoe de wettekst luidt en wat de gevolgen zijn van dit wetsvoorstel en voor wie deze gevolgen van belang zijn.
Een wetsvoorstel is niet ineens toepasbaar en bruikbaar in de praktijk. Het heeft enige tijd nodig om te bepalen of een wetsvoorstel zoals deze geformuleerd is, toepasbaar is. Om dit te bepalen wordt een wetsvoorstel naar verschillende betrokken instanties gestuurd, in dit geval het openbaar ministerie, de raad voor de rechtspraak en strafrechtadvocaten. In dit hoofdstuk worden ook de kritieken op de nieuwe wet en de knelpunten ervan nader belicht. Het wetsvoorstel wordt zowel vanuit het oogpunt van het openbaar ministerie als vanuit het oogpunt van de verdachte bekeken.

7.2 Doelgroep

Zoals in de inleiding al is aangegeven, is er op 1 april 2010 door demissionair minister van justitie, dhr. Hirsch Ballin, tevens een memorie van toelichting, nader te noemen:'MvT', op het concept wetsvoorstel ingediend. Dit wetsvoorstel ziet op de uitbreiding van artikelen van de Opiumwet. Hierdoor wordt diegene strafbaar die 'substanties, voorwerpen of gegevens bereidt, bewerkt, verwerkt, te koop aanbiedt, verkoopt, aflevert, verstrekt, vervaardigt of voorhanden heeft, waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van een van de in de in artikel 11, derde tot en met vijfde lid, strafbaar gestelde feiten'.
De doelgroep is degenen die de hennepteelt bevorderen door het verrichten bepaalde handelingen.

7.2.1 Growshops

Uit de MvT blijkt dat het wetsvoorstel zich richt op growshops. Deze winkels zijn volgens de MvT de aanjagers van de grootschalige en bedrijfsmatige hennepteelt. Growshops faciliteren en stimuleren de organiseerde hennepteelt, aldus de MvT. Commerciële activiteiten van tuincentra en soortgelijke bedrijven verkopen producten die tevens voor een hennepkwekerij gebruikt kunnen worden. Deze bedrijven zullen echter niet strafrechtelijk vervolgd worden nu de doelstelling, context, verscheidenheid aan producten en handelingen en de klanten van deze bedrijven niet vergelijkbaar zijn met die van growshops, aldus de MvT.

De Taskforce en het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad, hierna te noemen: 'PVAGM', richten zich op de georganiseerde misdaad die zich ook met de wiethandel bezig houdt. Deze twee programma's zijn sinds 2008 door justitie opgezet.
'De wiethandel is inmiddels uitgegroeid tot de vierde economie van Nederland', aldus Geert Broeren, beleidsmedewerker OM in het Programmabureau Georganiseerde Hennepteelt. Speciale aandacht gaat uit naar de rol van growshops in de wietwereld. Uit onderzoek blijkt dat veel growshops de hennepteelt faciliteren. Geert Broeren:
'Je kunt wel wiet gaan kweken, maar je moet uiteindelijk de oogst ook af kunnen zetten. Om erachter te komen waar je dat moet doen, kun je informatie halen bij de growshops. Daarnaast gaat de rol van growshops verder dan enkel het aanleveren van goederen en het verstrekken van informatie hoe je moet kweken. Veel growshops zijn bereid om een complete hennepkwekerij te installeren. De afzet wordt ook aan de growshops afgegeven. Growshops zorgen vervolgens weer voor de verkoop van deze afzet. Het gebeurt ook vaak dat beginnende kwekers 'geript' worden: dat wil zeggen dat op het moment dat de oogst bijna voltooid is, de hennepkwekerij

[131] Voorstel van wet tot wijziging van de Opiumwet in verband met de strafbaarstelling van handelingen ter voorbereiding of vergemakkelijking van de hennepteelt
[132] De memorie van toelichting en de concept wettekst zijn als bijlage 4 en 5 aan deze scriptie toegevoegd.
[133] Kamerstukken II 2007/08, 31 200 – VI, nr. 52

volledig wordt leeggehaald. Dan is de schuld van de beginnende kweker aan de growshop nog groter. De beginnende kweker heeft namelijk al een schuld van tussen € 5.000 en € 10.000: dat is wat het kost om een hennepkwekerij op te zetten'.

In het plan van aanpak 2010 Taskforce Georganiseerde Hennepteelt, is het barrièremodel opgenomen. In dit model is weergegeven welke partijen betrokken zijn bij de hennepteelt en wat hun rol is in de hennepteelt. Uit dit barrièremodel blijkt dat growshops een belangrijke rol spelen bij de hennepteelt. Omdat er op dit moment vrij weinig vervolging van growshops en andere toeleveranciers aan de hennepteelt plaats vindt, zie hiervoor hoofdstuk 4 eerder in deze scriptie, is er gekozen om een nieuwe wettekst in de Opiumwet op te nemen. Op basis van de huidige wetteksten kan in principe al vervolging plaatsvinden, dit wordt in de praktijk echter vrij weinig toegepast.

De uitbreiding van de ruimere mogelijkheden tot strafrechtelijk optreden sluit goed aan bij de doelstellingen van het PVAGM. Opvallend is dat er al kort na de instelling van het PVAGM in juli 2008, een wetsvoorstel in de maak is. Dit geeft aan dat justitie op dit moment zeer actief bezig is met de grootschalige hennepteelt aan banden te leggen.

7.3 Uitbreiding van de Opiumwet: de nieuwe wettekst

Een nieuwe wettekst wordt niet zomaar aangenomen en is niet direct toepasbaar in de praktijk. De concept wettekst wordt naar verschillende partijen ter beoordeling gestuurd. Deze partijen mogen hun mening over de wettekst geven. Justitie kan aan de hand van de op –en aanmerkingen de wettekst eventueel wijzigen.

Op het moment van het schrijven van deze scriptie wordt de Opiumwet als volgt gewijzigd:

Artikel 11a
'Hij die substanties, voorwerpen of gegevens bereidt, bewerkt, verwerkt, te koop aanbiedt, verkoopt, aflevert, verstrekt, vervoert, vervaardigt of voorhanden heeft, waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van een van de in artikel 11, derde tot en met vijfde lid, strafbaar gestelde feiten, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar of geldboete van de vierde categorie'.

Toelichting:
Het huidige wetsartikel 11a van de Opiumwet wordt vervangen door het nieuwe wetsartikel, het huidige artikel 11a wordt artikel 11b.

Artikel 11b
1. *Deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van een misdrijf als bedoeld in artikel 10, derde, vierde en vijfde lid, 10a, eerste lid, of 11, derde, vierde en vijfde lid,* ***of 11a****, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.*
2. *Artikel 140, derde en vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht is van overeenkomstige toepassing.*

Toelichting:
Artikel 11b is het 'oude' artikel 11a. Dit artikel is een plaats opgeschoven in de volgorde van de wetsartikelen in de Opiumwet. Naast deze verschuiving heeft artikel 11a meerdere wijzigingen gehad: zo is '11a', toegevoegd aan het wetsartikel. Ter verduidelijking is het gewijzigde gedeelte van de wettekst vet gedrukt.

Artikel 12
Indien de waarde van de zaken waarmee of met betrekking tot welke de feiten, strafbaar gesteld in de artikelen 10, eerste tot en met vijfde lid, 10a, eerste lid, 11, tweede tot en met vijfde lid, ***en 11a en 11b*** *zijn begaan, of die geheel of gedeeltelijk door middel van die feiten zijn verkregen, hoger is dan het vierde gedeelte van het maximum van de geldboete op die feiten gesteld, kan, ook indien het feit door een natuurlijke persoon is begaan, een geldboete van de naast hogere categorie worden opgelegd.*

Toelichting:
Door de toevoeging van 11a aan dit wetsartikel, kan artikel 12 ook op het nieuwe wetsartikel toegepast worden.

Artikel 13

1. *De in artikel 10, eerste lid, en artikel 11, eerste lid, strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.*
2. *De in de artikelen 10, tweede tot en met zesde lid, 10a, eerste lid, 11, tweede tot en met vijfde lid, **11a en 11b** strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven.*
3. *De Nederlandse strafwet is toepasselijk op ieder die zich buiten Nederland schuldig maakt aan:*
   a. een der in artikel 10a, eerste lid, strafbaar gestelde feiten voor zover die zijn gepleegd om het in artikel 10, vijfde lid, strafbaar gestelde feit voor te bereiden of te bevorderen, dan wel
   b. poging tot of deelneming aan het in artikel 10, vijfde lid, strafbaar gestelde feit.

Toelichting:
Artikel 13 is ook zodanig gewijzigd dat dit als gevolg heeft dat dit artikel tevens van toepassing is op het nieuwe wetsartikel.

Artikel 67

1. *Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:*
   a. een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld;
   b. een der misdrijven omschreven in de artikelen 132, 138a, 138b, 139c, 139d, eerste en tweede lid, 161sexies, eerste lid, onder 1°, en tweede lid,137c, tweede lid, 137d, tweede lid, 137e, tweede lid, 137g, tweede lid, 248d, 248e, 285, eerste lid, 285b, 300, eerste lid, 321, 323a, 326c, tweede lid, 350, 350a, 351, 395, 417bis en 420quater van het Wetboek van Strafrecht;
   c. een der misdrijven omschreven in:
   artikel 122, eerste lid, van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren;
   artikel 175, tweede lid, onderdeel b, of derde lid in verbinding met het eerste lid, onderdeel b, van de Wegenverkeerswet 1994;
   artikel 30, tweede lid, van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag;
   de artikelen 52, 53, eerste lid en 54 van de Wet gewetensbezwaren militaire dienst;
   artikel 31 van de Wet op de kansspelen;
   *artikel 11, tweede lid, **en 11a** van de Opiumwet;*
   artikel 55, tweede lid, van de Wet wapens en munitie;
   de artikelen 5:56, 5:57 en 5:58 van de Wet op het financieel toezicht;
   artikel 11 van de Wet tijdelijk huisverbod.
2. *Het bevel kan voorts worden gegeven indien geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland van de verdachte kan worden vastgesteld en hij verdacht wordt van een misdrijf waarvan de rechtbanken kennis nemen en waarop, naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld.*
3. *De voorgaande leden van dit artikel vinden alleen toepassing wanneer uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte.*
4. *In afwijking van het derde lid zijn ernstige bezwaren niet vereist voor een bevel tot bewaring bij verdenking van een terroristisch misdrijf*

Toelichting:
In het tweede lid, onder C van artikel 67 Sv is ook artikel 11a toegevoegd. Voor de delicten van het nieuwe artikel 11a kan nu dus ook voorlopige hechtenis worden ingesteld.

7.4 Gevolgen van het wetsvoorstel

De uitbreiding van artikel 11 van de Opiumwet geeft aan justitie meer mogelijkheden om tot vervolging van growshops over te gaan. Zoals in hoofdstuk 4 al is gebleken, wordt er op basis van de huidige wetgeving vrijwel nooit tot vervolging over gegaan, terwijl dit toch wel mogelijk is. Het is moeilijk om de betrokkenheid van de growshops bij grootschalige en criminele hennepteelt aan te tonen. Met de komst van dit wetsartikel kan er sneller vervolging plaatsvinden.
Voor growshops en andere legale toeleveranciers wordt het een risico om producten die gerelateerd zijn aan de hennepteelt aan te blijven bieden.

Per gewijzigd artikel worden onderstaand de gevolgen hiervan weergegeven.

Artikel 11a:
Zoals blijkt uit voorgaande, is het huidige artikel 11a verschoven, en heet dit artikel voortaan artikel 11b. De nieuwe wettekst van artikel 11a, verbiedt het bereiden, bewerken, verwerken, te koop aanbieden, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren, vervaardigen of het voorhanden hebben van substanties, waarvan diegene weet of een ernstige reden om te vermoeden heeft dat deze substanties bestemd zijn tot het plegen van een van de in artikel 11, derde tot en met vijfde lid, strafbaar gestelde feiten.
Het nieuwe wetsartikel is erg breed geformuleerd en verbiedt alle handelingen die betrekking hebben op de wietteelt.

Artikel 11b:
Artikel 11b is het oude artikel 11a. Artikel 11b verbiedt het deelnemen aan een organisatie die tot oogmerk het plegen heeft van een misdrijf. In artikel 11b is 11a ook opgenomen. Dit heeft tot gevolg dat het deelnemen aan een criminele organisatie die als oogmerk heeft het strafbare feit van artikel 11a te begaan, ook bestraft kan worden. Dat het deelnemen aan een organisatie met als oogmerk het begaan van een strafbaar feit van artikel 11a nu strafbaar is, is niet het enige gevolg dat de wijziging van dit wetsartikel met zich meebrengt. De maximale gevangenisstraf die opgelegd kan worden, is 8 jaar. In hoofdstuk 4 is beschreven dat de het voorbereiden van strafbare feiten alleen gestraft wordt indien:

- er sprake is van strafbare voorbereiding van een misdrijf;
- er sprake is van strafbare voorbereiding van een misdrijf waarop een gevangenisstraf van 8 jaren of meer staat.

Het gevolg is dus dat de strafbare voorbereidingshandelingen van een misdrijf gestraft kan worden. In artikel 13, zo zal later blijken, staat immers ook opgenomen dat de strafbare feiten gesteld in artikel 11a, ook een misdrijf zijn.

Als criteria voor de strafbare voorbereidingshandelingen kan artikel 10a van de Opiumwet, dit artikel is alleen van toepassing op strafbare voorbereidingshandelingen ten aanzien van de middelen vermeld in lijst II, worden gebruikt.
Dit artikel rekent als strafbare voorbereidings –of bevorderingshandelingen:

- het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen aan een ander;
- zichzelf of een ander verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen;
- voorwerpen, vervoermiddelen, stoffen, gelden, of andere betaalmiddelen voorhanden hebben waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van een strafbaar feit.

Artikel 12:
Door het toevoegen van artikel 11a aan artikel 12, kan ook artikel 12 van de Opiumwet op artikel 11a worden toegepast. Indien artikel 11a wordt overtreden, kan er, indien de waarde van de zaken waarmee of met betrekking tot welke feiten, of die geheel of gedeeltelijk door middel van die feiten zijn verkregen, hoger is dan het vierde gedeelte van het maximum van de geldboete op die feiten gesteld, een geldboete van de naast hogere categorie worden opgelegd.

Artikel 13:
Ook aan dit artikel is artikel 11a toegevoegd. Dit heeft tot gevolg dat artikel 11a een misdrijf oplevert. In het eerder genoemde hoofdstuk 4 van deze scriptie, is gesteld dat de strafbare poging niet op de Opiumwet toegepast kan worden, nu alleen een poging tot misdrijf stafbaar gesteld is. Omdat de handelingen van artikel 11a nu een misdrijf betreffen, kan ook een poging tot artikel 11a nu strafbaar zijn. Het is immers alleen mogelijk om een poging tot misdrijf te vervolgen. Een poging tot overtreding is niet strafbaar.

7.5 Kritieken en knelpunten vanuit het openbaar ministerie

Vanuit het PVAGM zijn een aantal kritieken geleverd op het wetsvoorstel. Zo is Officier van Justitie W. Bos onder meer van mening dat er twee wijzigingen in het concept aangebracht dienen te worden. Deze wijzigingen houden in dat de zinsnede 'in de uitoefening van een beroep of bedrijf', uit het artikel verwijderd moet worden en dat schuldvariant niet in het artikel opgenomen moet worden, nu dit immers ook niet in artikel 10a van de Opiumwet (het strafbaar stellen van voorbereidingshandelingen die betrekking hebben op drugs uit lijst I), opgenomen is. De zinsnede legt weer een extra drempel op om te kunnen vervolgen.
Worden de growshops verboden, dan komen de hennepkwekers wel op een illegale manier aan hun spullen, of via internet. Het probleem verplaatst zich dan alleen maar. Dat de hennepkwekers hun spullen bij de tuincentra gaan halen, zal niet gebeuren. De tuincentra zullen niet met deze wereld te maken willen hebben.[134]
Feit blijft echter dat, ondanks dat de growshops hun deuren misschien moeten gaan sluiten, de benodigdheden voor het inrichten van een hennepkwekerij nog steeds overal verkrijgbaar zullen zijn. Het gaat hier immers om legale middelen.

7.6 Kritieken en knelpunten vanuit de verdachte

Door de nieuwe wettekst zal sneller tot vervolging door justitie over worden gegaan. Immers: het is niet moeilijk meer om tot bewijs te komen. Alle handelingen die te maken (kunnen) hebben met de hennepteelt worden door de nieuwe wettekst strafbaar gesteld.

7.6.1 Grote doelgroep

Door de brede formulering van de nieuwe wettekst vallen alle growshops onder de wettekst. Ook legale toeleveranciers kunnen vervolgd worden. Aangetoond moet dan worden dat zij een ernstige reden hebben om te vermoeden, of kunnen weten, dat zij middels het verstrekken van inlichtingen/spullen de hennepteelt faciliteren.

7.6.2 Snelle schending rechten van verdachten

Vanuit het oogpunt van de verdachte kan gesteld worden dat de delictsomschrijving erg breed is. Een growshop, of andere mogelijk betrokkenen kunnen dan al snel als verdachte worden aangemerkt. Het gevolg hiervan is weer dat er dwangmiddelen en opsporingsmiddelen kunnen worden ingezet, die de grondrechten van de verdachte kunnen schenden.
Niet alle growshops houden zich bezig met de illegale en grootschalige hennepteelt. W. Panders, directeur van de Stichting Platform Cannabisondernemers, stelt dat alle grow –en coffeeshops die zijn aangesloten bij zijn stichting, zich juist **niet** bezighouden met de grootschalige hennepteelt. Zij maken zich niet schuldig aan criminele activiteiten. De Stichting Platform Cannabisondernemers vertegenwoordigt juist de kleinere coffee –en growshops. Indien deze hun deuren moeten sluiten, wordt het probleem alleen maar vergroot. '*Growshops weten immers hoe je goede wiet van een goede kwaliteit moet kweken, met zo min mogelijk schade voor de volksgezondheid. Zij kunnen je hier van alles over vertellen. Het ligt dan ook bij de growshop als verantwoordelijkheid om in de gaten te houden dat de spullen die zij verkopen voor kleinschalige thuisteelt gebruikt wordt.*'[135] Volgens W. Panders is dit het geval. Ook in de gemeente Eindhoven houden growshops zich niet bezig met criminele activiteiten[136]. Regelmatig worden in de growshops invallen gedaan. Het is slechts een enkele keer voorgekomen dat growshops ook stekken verkochten, dit is de laatste tijd echter niet meer het geval.

7.6.3 Onduidelijkheid 'ernstige reden om te vermoeden'

Justitie stelt dat de onderzoeksplicht bij de legale toeleveranciers niet verhoogd dient te worden. Indirect wordt dit echter wel van de toeleveranciers verwacht. Het wetsvoorstel stelt dat er sprake moet zijn van een 'ernstig vermoeden'. Waar dit ernstig vermoeden in de praktijk op gebaseerd wordt, moet de praktijk en de daaruit volgende jurisprudentie uitmaken. Daarvoor zijn nu nog geen criteria, althans niet specifiek voor de nieuwe wettekst. Vooral in de beginfase van de nieuwe wet zal het moeilijk zijn aan te tonen dat wanneer precies sprake is van een ernstig vermoeden. De growshops en andere leveranciers zullen daarom, om zich ervan te verzekeren dat zij zich niet schuldig maken aan strafbare feiten, extra onderzoek moeten doen bij de inkopers van hun producten.

[134] Aldus W. Bos, Officier van Justitie te 's-Hertogenbosch
[135] Aldus W. Panders, voorzitter Stichting Platform Cannabisondernemers
[136] Aldus mw. Bergakker, beleidsmedewerkster bij de gemeente Eindhoven

Nog een kritiek op het wetsvoorstel is dat dit wetsartikel het voor growshops onmogelijk wordt om te blijven bestaan. Om het risico op vervolging te beperken zullen ook de kleine growshops die zich alleen richten op de thuiskweker voor eigen gebruik, hun deuren moeten sluiten. Indien de spullen voor een hennepkwekerij niet meer bij een growshop gehaald kunnen worden, dan zal dit in het illegale circuit terecht komen. Het probleem wordt alleen maar verplaatst, nu de producten die nodig zijn voor een hennepkwekerij alleen legale producten zijn. Het probleem van de hennepteelt wordt hierdoor nog meer 'gecriminaliseerd'.

7.6.4 Bewijslast

Wanneer er sprake is van een ernstig vermoeden, is nog niet duidelijk. De concept wettekst laat dit niet zien. De criteria aan de hand waarvan bepaald kan worden wanneer er sprake is van een ernstig vermoeden, zal jurisprudentie na enige tijd uit moeten maken. De MvT van het concept wetsvoorstel stelt dat per geval moet worden bekijken of sprake is van een 'ernstige reden om te vermoeden'. Echter, omdat growshops producten aanbieden voor de hennepteelt, zal het niet moeilijk worden deze ernstige reden om te vermoeden aan te tonen. Dit heeft te maken met het feit dat de producten die door de growshops worden aangeboden gericht zijn op de hennepteelt. De context, doelstelling en klantenkring onderscheidt de growshops van de tuincentra.[137]
Het aantonen van de ernstige reden om te vermoeden kan worden vergemakkelijkt indien er een aanzienlijk aantal producten, een frequent verkoop aan dezelfde persoon dan wel groep personen of de verkoop van een product dat alleen wordt gebruikt bij niet-kleinschalige hennepteelt.

7.7 Samenvatting

De nieuwe wettekst is erg breed geformuleerd. De wijzigingen in de Opw door de invoering van de nieuwe wettekst hebben vergaande vervolgen. Zo worden de handelingen die growshops/toeleveranciers verrichten, strafbaar als misdrijf. De hoogte van de gevangenisstraf is verhoogd van zes jaren naar 8 jaren. Deze aanpassingen hebben weer een verdere uitwerking op andere vervolgingsmogelijkheden uit het Wetboek van Strafrecht. De strafbare voorbereidingshandelingen van artikel 46 Sr kan nu ook worden toegepast op growshops en legale toeleveranciers: er hoeft geen sprake meer te zijn van een criminele organisatie. Ook kan voorlopige hechtenis worden ingesteld.
De grondrechten van de verdachte kunnen snel geschonden worden, nu de wettekst erg breed geformuleerd is. Het gevolg hiervan is dat tegen de verdachte snel dwangmiddelen kunnen worden ingezet.
Onduidelijk is wanneer er precies sprake is van een ernstige reden om te vermoeden. De criteria die gelden voor de nieuwe wettekst zijn nog onduidelijk. Dit zal aan de hand van de jurisprudentie, na invoering van de wettekst, pas duidelijk worden.

[137] Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel

Hoofdstuk 8

Deelvraag: Draagt het nieuwe wetsvoorstel oplossingen aan bij eventuele knelpunten of problemen bij de vervolging van de legale toeleveranciers?

8.1 Inleiding

Omdat justitie de georganiseerde hennepteelt aan wil pakken, vond zij het noodzakelijk om de huidige wetgeving aan te passen. De Opw wordt door de nieuwe wettekst op sommige punten gewijzigd en er wordt een nieuwe wettekst toegevoegd. In het vorige hoofdstuk heb ik bekeken wat de knelpunten zijn die de vervolging op basis van de huidige wetgeving in de weg staan. In dit hoofdstuk wordt gekeken of de nieuwe wettekst en de andere wijzigingen van de Opiumwet voldoende zijn om deze knelpunten weg te nemen.

8.2 De knelpunten bij vervolging op basis van de huidige wetgeving

Zoals in hoofdstuk 4 is weergegeven, zijn er op dit moment al enkele mogelijkheden om te vervolgen. Echter, niet alle vormen van de uitbreiding van de strafbaarheid kunnen worden gebruikt om tot vervolging van toeleveranciers en growshops over te gaan. Ter verduidelijking zal ik hier kort nog de knelpunten weergeven:

- De strafbare poging, art 45 Sr

De strafbare poging is alleen toe te passen op misdrijven. Uit artikel 13 van de Opw blijkt dat artikel 3b van de Opw een misdrijf oplevert. De strafbare poging zou dus op art 3b Opw kunnen worden toegepast. Echter, dit artikel ziet niet op de toeleveranciers van de hennepteelt.

- De strafbare voorbereiding, artikel 46 Sr

De strafbare voorbereiding komt dichter in de buurt om growshops en toeleveranciers te vervolgen. Immers, het verstrekken van onder andere inlichtingen, middelen en dergelijke, vallen onder het begrip ‘voorbereidingshandelingen’. Artikel 46 Sr lijkt dus geschikt. Een knelpunt dat hier echter bij komt kijken, is dat een voorwaarde van het artikel is dat het moet gaan om een misdrijf waarop een gevangenisstraf van 8 jaren of meer is gesteld. In de Opw is de maximale gevangenisstraf voor softdrugsdelicten 6 jaren. De strafbare voorbereiding kan dan ook niet worden toegepast op de growshops en toeleveranciers. Dit artikel kan alleen worden toegepast indien er sprake is van deelname aan een criminele organisatie, als bedoeld in artikel 11a Opw. Kan dit worden aangetoond, dan kan een growshop vanwege strafbare voorbereidingshandelingen vervolgd worden. De duur van de gevangenisstraf van artikel 11a is namelijk 8 jaren en het betreft een misdrijf: hierdoor is aan de voorwaarden van artikel 46 Sr voldaan.

- Artikel 10a Opw

Artikel 10a ziet ook op de voorbereidingshandelingen van bepaalde delicten. Artikel 10a lijkt een geschikt artikel om tot vervolging over te kunnen gaan. Echter, ook hier is een knelpunt te vinden: een voorwaarde van artikel 10a Opw, is dat het moet gaan om drugs die vermeld staan op lijst I van de Opw: de harddrugs. Hennep valt onder lijst II. Artikel 10a kan niet worden toegepast op de growshops en toeleveranciers.

- De deelnemingsvormen van het Wetboek van Strafrecht

De deelnemingsvormen doen plegen, medeplegen, uitlokking en medeplichtigheid zijn moeilijk te bewijzen. Van deze deelnemingsvormen wordt dan ook vrijwel nooit gebruik gemaakt om tot vervolging over te gaan. Het bewijs is gewoon lastiger om rond te krijgen.

8.3 Oplossingen door het wetsvoorstel

De nieuwe wettekst en de overige wijziging in andere artikelen van de Opw en de wijziging van artikel 67 Sv, nemen vrijwel alle knelpunten die de vervolging op basis van de huidige wetgeving in de weg staan, weg.

- De strafbare poging van artikel 45 Sr

  Toeleveranciers kunnen door de nieuwe wettekst ook vervolgd worden wegens een strafbare poging. Omdat de nieuwe wettekst een misdrijf oplevert, kan een poging tot het plegen van de handelingen die in de nieuwe wettekst zijn opgenomen, strafbaar zijn. Doordat de wettekst zich specifiek richt op de toeleveranciers en de voorbereidingshandelingen, kan door de nieuwe wettekst de voorbereidingshandelingen van een toeleverancier al vervolgd worden.

- De strafbare voorbereiding van artikel 46 Sr
  Het knelpunt dat toepassing van artikel 46 Sr in de weg stond, namelijk de voorwaarde dat het hier moet gaan om een misdrijf, wil vervolging plaats kunnen vinden, is door het wetsvoorstel weggenomen. Omdat het wetsvoorstel een misdrijf oplevert, en de maximale gevangenisstraf is verhoogd naar 8 jaren, kan ook de strafbare voorbereiding op growshops en toeleveranciers worden toegepast. Het hoeft nu niet meer te gaan om deelname aan een criminele organisatie, als bedoeld in artikel 11a Opw. De nieuwe wettekst levert op zichzelf al een misdrijf op, waarop een gevangenisstraf van 8 jaren staat.

- Artikel 10a Opw
  Dit artikel kan nog steeds alleen op drugs die vermeld zijn op lijst I van de Opw, worden toegepast. Echter, met de komst van de nieuwe wettekst, waarin de voorbereidingshandelingen ten aanzien van de drugs op lijst I strafbaar worden gesteld, is het niet meer nodig om artikel 10a Opw aan te passen.

Voor justitie ligt nu geen drempel meer om te vervolgen en zal het bewijs snel rond zijn. Het gevolg is dat er met veroordelingen plaats zullen vinden en er een grote barrière in de grootschalige hennepteelt wegvalt.

8.4 Lost de nieuwe wettekst de problemen omtrent de hennepteelt op?

Het antwoord op deze vraag laat nog op zich wachten. De praktijk zal dit uit moeten wijzen, nadat het wetsvoorstel eenmaal is aangenomen.
Echter, feit blijft dat er legale middelen nodig zijn voor de inrichting van een hennepkwekerij. Deze middelen zullen op de markt blijven en verkrijgbaar zijn in doe-het-zelfzaken en de grote tuincentra. Door het wetvoorstel zullen deze middelen niet zomaar uit de verkoop gehaald worden. Hennepkwekers komen hoe dan ook wel aan de middelen die zij nodig hebben voor een hennepkwekerij. Is het niet via het legale circuit, dan wel via het illegale. Ook al worden de handelingen strafbaar gesteld, dit kan niet voorkomen dat de handelingen ook niet meer verricht worden.
Het wetsvoorstel heeft betrekking op alle handelingen die verricht worden in het kader van een hennepkwekerij. Gesteld kan worden dat het wetsvoorstel in ieder geval toe ziet op het terugdringen van de growshops. Zij zullen een groot risico lopen, als zij door blijven gaan met te bestaan.

8.5 Samenvatting

De knelpunten die ontstaan bij vervolging op basis van de huidige wetgeving, worden door het wetsvoorstel weggenomen. Justitie kan hierdoor beter optreden tegen growshops en andere legale toeleveranciers, indien zij weten of een ernstige reden hebben om te vermoeden dat zij meehelpen aan de hennepteelt. Dat de nieuwe wettekst alle knelpunten wegneemt, wil niet zeggen dat de wettekst ook noodzakelijk is. Uit hoofdstuk 4 is immers gebleken dat justitie meerdere vervolgingsmogelijkheden heeft.
De vraag of het probleem zich hierdoor niet verplaatst naar het criminele circuit, zou door onderzoek beantwoord moeten worden, bijvoorbeeld een jaar na de invoering van de nieuwe wettekst.

Hoofdstuk 9 Resultaten

In dit hoofdstuk worden alle bevindingen uit dit onderzoek kort weergegeven:

- De benodigdheden voor het inrichten van een hennepkwekerij komen vrijwel geheel overeen met de benodigdheden om andere planten mee te kweken. Deze benodigdheden zijn dus legaal. De leveranciers die leveren aan tuinders, zijn in veel gevallen dezelfde als de leveranciers die (onbewust) aan hennepkwekers leveren.

- De huidige Opw is verdeeld in twee lijsten: Lijst I en Lijst II: Lijst I heeft betrekking op drugs met een 'onaanvaardbaar' risico: lijst II heeft betrekking op drugs met een 'aanvaardbaar' risico: waaronder hennep valt.

- Justitie is de afgelopen twee jaar actief geweest op het gebied van de grootschalige criminele hennepteelt. Zo heeft zij de Taskforce georganiseerde hennepteelt ingesteld, en is de hennepteelt een onderdeel geworden van het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad.

- Uit onderzoek naar de vervolgingsmogelijkheden op basis van de huidige wetgeving is gebleken dat er al enkele vervolgingsmogelijkheden zijn. Deze worden echter niet vaak benut. De oorzaak hiervan is dat de bewijslast moeilijk rond te krijgen is. Bij het openbaar ministerie bestaat tevens het misverstand dat het gaat om legale middelen en dat er daardoor niet vervolgd kan worden. Het gaat echter om de handelingen die verricht worden met die legale middelen. Uit deze handelingen kan immers een strafbaar feit voortkomen, waardoor vervolging van dat strafbare feit wel mogelijk is.

- De Opw heeft ruime bevoegdheden met betrekking tot de opsporing van strafbare feiten. Naast deze bevoegdheden, kent ook het Wetboek van Strafvordering en de wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden, enkele dwangmiddelen en opsporingsbevoegdheden. Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen mogen pas worden ingezet, indien er sprake is van een 'redelijk vermoeden van schuld', zoals omschreven in artikel 27 Sv en er dus gesproken kan worden van een 'verdachte'.

- Iedere inwoner van Nederland heeft grondrechten. In sommige gevallen, zoals bij het opsporen van een strafbaar feit, kan er een (rechtmatige) inbreuk worden gemaakt op deze grondrechten. Daarbij moet het proportionaliteitsbeginsel en subsidiariteitsbeginsel niet uit het oog verloren worden. Het beoogde doel moet door het gebruikte middel gerechtvaardigd zijn en indien er met minder hetzelfde doel bereikt kan worden, dan moet daarvoor gekozen worden. Het proportionaliteitsbeginsel en subsidiariteitsbeginsel spelen in de afweging van het inzetten van dwangmiddelen een belangrijke rol.

- Het nieuwe wetsvoorstel geeft een ruime formulering van alle handelingen met betrekking tot de middelen op lijst II. De handelingen die in het wetsvoorstel zijn opgenomen, zijn allen strafbaar. Er is voor deze ruime formulering gekozen, omdat de bewijslast voorheen (en zoals hiervoor ook al is gebleken) moeilijk rond te krijgen is.

- Op het moment dat het wetsvoorstel daadwerkelijk in de Opw wordt opgenomen, heeft dit verdere gevolgen voor de knelpunten die bij de vervolging op basis van de huidige wetgeving leken te bestaan. Deze knelpunten staan de vervolging niet meer in de weg.

Hoofdstuk 10 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraag en worden conclusies getrokken op basis van het onderzoek. Aan de hand van deze conclusies worden aanbevelingen gedaan. Voor de leesbaarheid van dit hoofdstuk wordt de centrale vraag hier weergegeven:

In hoeverre is het wetsvoorstel daterend van 1 april 2010 noodzakelijk ten opzichte van de huidige opsporings en –vervolgingsmogelijkheden en worden door het wetsvoorstel de rechtswaarborgen van de verdachte niet geschonden?'

10.1. Conclusies ten aanzien van de nieuwe wetgeving

Mogelijkheden vervolging en noodzakelijkheid nieuwe wetgeving
Het antwoord op het eerste deel van de centrale vraag luidt dat op basis van de huidige wetgeving al vervolgd kan worden. Justitie heeft voldoende vervolgingsmogelijkheden, namelijk de volgende:

Medeplegen, doen plegen, uitlokking of medeplichtigheid
Het is op dit moment al mogelijk om tot vervolging over te gaan wegens het medeplegen van een strafbaar feit, het doen plegen van een strafbaar feit, uitlokking of medeplichtigheid aan een strafbaar feit. De vereisten die het Wetboek van Strafrecht aan deze artikelen verbindt, kunnen worden toegepast op de strafbare gedragingen uit de Opiumwet.

De strafbare poging
Ook de strafbare poging kan nu al vervolgd worden. Voorwaarde hiervoor is wel dat het om een strafbare poging tot het plegen van een misdrijf moet gaan.

Deelneming aan een criminele organisatie
Een andere mogelijkheid voor het vervolgen is de deelneming aan een criminele organisatie. Uit verschillende onderzoeken is immers naar voren gekomen dat growshops deelnemen aan criminele organisaties. Het zou eenvoudig moeten zijn om deze growshops te vervolgen op grond van artikel 140 Sr: deelname aan een criminele organisatie. Dit wordt in de praktijk al vaak gedaan, zo blijkt uit de jurisprudentie. Niet alleen artikel 140 Sr kan worden toegepast op de growshops indien zij deel uitmaken van een criminele organisatie, op grond van artikel 11a Opw (na de wetswijziging wordt dit artikel 11b Opw) is het vervolgen vanwege deelname aan een criminele organisatie mogelijk. Artikel 11a Opw stelt de deelname aan een criminele organisatie strafbaar. De criminele organisatie moet het oogmerk hebben een misdrijf te plegen als bedoeld in (onder andere) artikel 11, derde, vierde en vijfde lid van de Opw. Deze leden hebben betrekking op het, in artikel 3 Opw, gestelde verbod. Ook op deze grond kan er dus vervolging plaatsvinden.

De strafbare voorbereiding
Door toepassing van artikel 11a Opw kunnen ook strafbare voorbereidingshandelingen als bedoeld in artikel 46 Sr, gebruikt worden tegen growshops. Indien sprake is van deelneming aan een criminele organisatie als bedoeld in artikel 11a Opw, wordt voldaan de voorwaarden van artikel Sr: het moet gaan om een misdrijf en de gevangenisstraf moet zijn gesteld op minimaal 8 jaren of meer. Omdat de in artikel 11a Opw omschreven feiten een misdrijf betreffen en de gevangenisstraf 8 jaren is, kan de strafbare voorbereiding van een criminele organisatie dus ook op growshops worden toegepast, indien zij deel uitmaken van een criminele organisatie. Juist omdat growshops veelal voorbereidingshandelingen verrichten, is artikel 46 Sr een goed middel om tot vervolging over te gaan.

De wet BIBOB
Naast de strafrechtelijke mogelijkheden, kan ook middels het bestuursrecht opgetreden worden tegen growshops. De wet BIBOB geeft immers aan de lokale overheid (de gemeente), de bevoegdheid om een vergunning van een growshop in te trekken, of een aanvraag voor een vergunning af te wijzen. De gemeente kan dit doen indien zij een ernstige reden heeft om te vermoeden dat een ernstig gevaar bestaat dat de vergunning ook kan worden gebruikt om strafbare feiten te plegen of om het verkregen geld uit deze strafbare feiten, wit te wassen. De gemeente kan dan besluiten de growshop te sluiten.

Conclusie: uit bovenstaande tekst kan afgeleid worden dat justitie over meerdere en voldoende vervolgingsmogelijkheden beschikt. Nieuwe wetgeving is dan ook overbodig.

Knelpunten van de huidige wetgeving
Op grond van de huidige wetgeving is het dus al mogelijk om tot vervolging over te gaan. De huidige wetgeving heeft echter nog geen bepaling opgenomen die zich specifiek richt op het strafbaar stellen van voorbereidingshandelingen ten aanzien van handelingen die betrekking hebben op de drugs die vermeld op lijst II staan. Om voorbereidingshandelingen nu te vervolgen, is het noodzakelijk dat sprake is van een criminele organisatie, als bedoeld in artikel 11a Opw. Dat is één van de knelpunten die ontstaan bij vervolging op basis van de huidige wetgeving.
Daarnaast blijkt het in de praktijk vaak niet mogelijk om voldoende bewijs te vergaren, om doen plegen, medeplegen, medeplichtigheid of uitlokking te bewijzen.
De knelpunten die ontstaan bij de huidige wetgeving, staan de vervolgingsmogelijkheden van justitie in de weg. Als justitie niet voldoende bewijs kan vergaren, kan immers ook geen vervolging plaatsvinden. Er is echter geen sprake van zodanige knelpunten, dat helemaal geen vervolging plaats kan vinden. Zoals in de eerste conclusie uiteen is gezet, heeft justitie voldoende mogelijkheden, om growshops te vervolgen. Ook via het bestuursrecht kunnen maatregelen getroffen worden tegen growshops.

Het wetsvoorstel lost de knelpunten die ontstaan bij vervolging op basis van de huidige wetgeving op
Vervolging op basis van de huidige wetgeving is mogelijk. Echter, bij de vervolging staan wel wat knelpunten in de weg. Het wetsvoorstel neemt een deel van die knelpunten weg. Zo kan door het wetsvoorstel vervolgd worden wegens strafbare voorbereidingshandelingen, zonder dat sprake hoeft te zijn van deelname aan een criminele organisatie: dit kan omdat de nieuwe wettekst een misdrijf betreft en de maximale hoogte van de gevangenisstraf nu 8 jaren is. Daarnaast wordt het voor justitie makkelijker om tot vervolging over te gaan. Er wordt namelijk een geheel nieuwe wettekst geïntroduceerd die zich richt op alle handelingen, die te maken kunnen hebben met de hennepteelt. Deze handelingen zijn door de nieuwe wettekst strafbaar.
Het knelpunt dat ontstaat bij vervolgen vanwege medeplichtigheid, medeplegen, doen plegen of uitlokking, namelijk het verzamelen van voldoende bewijs, wordt door de nieuwe wettekst niet weggenomen.
Dat de nieuwe wetgeving de meeste knelpunten van de vervolging op basis van de huidige wetgeving wegneemt, wil niet zeggen dat de nieuwe wetgeving ook echt noodzakelijk is. Immers, voor justitie bestaan voldoende mogelijkheden om te vervolgen vanwege deelneming aan een criminele organisatie. Uit verschillende onderzoeken, kan zelfs de conclusie getrokken worden dat growshops vaak deelnemen aan een criminele organisatie. Het probleem van de growshops is niet de kleine growshop die zich richt op kleine thuiskweker. Immers, zoals justitie zelf al stelt: het gaat om betrokkenheid bij grootschalige georganiseerde hennepteelt. De growshops die hierbij betrokken zijn, maken deel uit van een criminele organisatie. Dat het wetsvoorstel de meeste knelpunten oplost, wil niet zeggen dat het wetsvoorstel noodzakelijk is, omdat op dit moment voldoende vervolgingsmogelijkheden voor justitie bestaan.

10.2 Conclusies ten aanzien van de schending rechtswaarborgen / grondrechten van de verdachte
Het nieuwe wetsvoorstel is erg breed geformuleerd en dit heeft tot gevolg dat al snel dwangmiddelen tegen een verdachte ingezet kunnen worden. De inbreuk op grondrechten is gerechtvaardigd, indien een zorgvuldige belangenafweging is gemaakt. Het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel spelen hierbij een rol. Zo moet het beoogde doel het ingezette middel rechtvaardigen en mag er geen zwaarder middel worden ingezet dan noodzakelijk is om het beoogde doel te bereiken.
Omdat nieuwe wetgeving niet noodzakelijk is, zal er door de komst van de nieuwe (onnodige) wetgeving al snel sprake kunnen zijn van de onnodige, nu er geen nieuwe wettekst noodzakelijk is, schending van de rechtswaarborgen/grondrechten van verdachte. Immers: justitie kan door de ruime formulering van de nieuwe wettekst al snel dwangmiddelen inzetten waardoor de grondrechten van de verdachte geschonden kunnen worden. De nieuwe wettekst maakt dus een inbreuk op de rechten van de verdachte.

10.3 Overige conclusies

Bij de georganiseerde hennepteelt zijn veel partijen, voornamelijk growshops, betrokken
Veel growshops zijn betrokken bij criminele organisaties die zich bezighouden met de grootschalige hennepteelt. Zij verstrekken kredieten en financieren op deze wijze beginnende kwekers. Uit jurisprudentie en onderzoeken blijkt dat zij veelal aanvoerders zijn van criminele organisaties.
Andere partijen die betrokken zijn bij de hennepteelt, zijn in feite legale partijen. De leveranciers van bepaalde hulpmiddelen die nodig zijn voor het inrichten van hennepkwekerijen, zijn legale leveranciers die ook leveren aan tuinders. De spullen voor een hennepkwekerij zijn, over het algemeen, dus legaal en komen overeen met de hulpmiddelen die gebruikt worden in bijvoorbeeld een tomatenkwekerij. Alleen de groeilampen en koolstoffilters wijzen op eventuele criminele activiteiten: deze hulpmiddelen worden alleen bij een hennepkwekerij gebruikt. Om tot vervolging van deze betrokken partijen over te gaan, zal men aan moeten tonen dat het doel van deze partijen is een bijdrage te leveren aan de hennepteelt. Zij moeten redelijkerwijs weten, of in ieder geval een ernstige reden hebben, om te vermoeden, dat zij spullen aanleveren die gebruikt kunnen worden bij een hennepkwekerij.
Echter, de meeste legale toeleveranciers, zoals leveranciers van potgrond, zullen en kunnen niet vervolgd worden. Dit heeft te maken met de doelstelling, de context en de klantenkring van deze leveranciers. Het wetsvoorstel richt zich dan ook voornamelijk op de growshops.

Het wetsvoorstel legt een grote barrière op in de grootschalige hennepteelt
Doordat het wetsvoorstel erg breed geformuleerd is, kunnen meerdere partijen al snel als verdachte aangemerkt worden. Het wetsvoorstel legt een grote barrière op voor deze betrokken partijen. De drempel om bepaalde handelingen te verrichten die te maken (kunnen) hebben met de grootschalige hennepteelt, wordt door het wetsvoorstel hoger. Indien het wetsvoorstel echt in de wet wordt opgenomen, zullen veel growshops hun deuren moeten sluiten, of zich op een andere branche moeten richten: anders lopen zij een groot risico om vervolgd te worden. Kleine kwekers die slechts kweken voor eigen gebruik worden hier de dupe van. Zij kunnen geen informatie meer krijgen hoe zij op een juiste wijze hennep kunnen kweken. Ook de kleinere growshops, die niet leveren aan criminelen maar aan kleine thuiskwekers, worden de dupe van het wetsvoorstel.

De benodigdheden voor een hennepkwekerij zijn legaal
De benodigdheden om hennep te kweken, komen vrijwel overeen met de benodigdheden om onder andere groenten te kweken. Het enige verschil zijn de koolstoffilters (om de hennepgeur te maskeren) en de groeilampen: deze benodigdheden worden in de tuinbouw niet gebruikt.
De benodigdheden zijn overal verkrijgbaar: bij growshops, maar ook bij tuincentra en doe-het-zelfzaken.

De criminalisering van de hennepteelt leidt tot een grotere opbrengst van hennep
De opbrengst van hennep bedraagt momenteel ongeveer € 3.600, - per kilo. De prijzen die hennep in het buitenland per kilo opbrengt, ligt twee à drie keer hoger. Dit maakt de handel in hennep aantrekkelijk.
Wordt de hennepteelt gelegaliseerd/gereguleerd (op Europees niveau), dan zal de opbrengst van de hennep minder zijn. De illegale en grootschalige hennepteelt zal dan afnemen.

10.4 Aanbevelingen

Aanbevelingen ten aanzien van de nieuwe wetgeving
Uit deze scriptie blijkt dat vervolging van growshops en legale toeleveranciers aan de hennepteelt op dit moment al mogelijk is. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat growshops vaak betrokken bij een criminele organisatie.
Zoals de wettekst nu luidt, kan een growshop wegens het verrichten van strafbare handelingen al vervolgt worden. Hier wordt in de praktijk ook al gebruik van gemaakt, blijkt uit de jurisprudentie. Ook kan al vervolgd worden op grond van alle deelnemingsvormen uit het Wetboek van Strafrecht. Het gebruiken van een nieuwe wettekst is daarom overbodig. De wettekst is erg breed geformuleerd en daarom kan al snel sprake zijn van een (onrechtmatige) inbreuk op de rechten van de verdachte. Op basis van de huidige wetgeving is vervolging al mogelijk , deze wetgeving dient in de praktijk toegepast te worden.

Stop het criminaliseren van de wietteelt en onderzoek de mogelijkheden van de legalisering of regulering van de hennepteelt
Justitie is bezig met de georganiseerde hennepteelt de kop in te drukken. Dit doet zij mede aan de hand van de Taskforce en het Programma Aanpak Georganiseerde Hennepteelt. Het criminaliseren van de hennepteelt leidt tot een steeds hogere prijs van de hennep. Deze hoge prijs maakt het aantrekkelijk om te handelen in hennep. Om deze criminalisering tegen te gaan, is het goed om te onderzoeken of de legalisering of regulering van hennepteelt in de praktijk ook haalbaar is. Vanuit de politiek zijn al voorstanders voor de regulering en legalisering van de hennepteelt. Een diepgaand onderzoek naar de mogelijkheden van legalisering van de hennepteelt is echter nog niet verricht. Wordt de hennepteelt gelegaliseerd of gereguleerd, dan zal dit veel kosten schelen in de opsporing en vervolging door justitie en politie. Zij kunnen zich richten op de opsporing van andere strafbare feiten. Ook kan de volksgezondheid door de regulering of legalisering van de hennepteelt bewaakt worden. De overheid kan bepaalde criteria hanteren waaraan de hennep dient te voldoen. Ook de achterdeurproblematiek van de coffeeshops wordt door de regulering of legalisering van de hennepteelt opgelost. Coffeeshophouders komen op een legale wijze aan hun hennep.
Een onderzoek naar de mogelijkheden tot regulering of legalisering van hennepteelt is de moeite waard.

Bronnenlijst
Literatuur

Baarda 2005
D.B. Baarda, M.P.M. de Goede, J. Teunissen, *Kwalitatief Onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uit voeren van kwalitatief onderzoek,* Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff 2005;

Bastiaans 2007
M.H. Bastiaans e.a., *Leidraad voor juridische auteurs,* Deventer: Kluwer 2007;

Blom 2008
T. Blom, *Opiumwetgeving en drugsbeleid*, Deventer: Kluwer 2008

Cleiren en Nijboer 2006
C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Strafrecht, Tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2006

Corstens 1999
G.J.M. Corstens, *Het Nederlands strafprocesrecht*, Deventer: Gouda Quint, 1999

De Hullu 2000
J. de Hullu, *Materieel strafrecht. Over algemene leerstukken van strafrechtelijke aansprakelijkheid naar Nederlands recht,* Deventer: Gouda Quint 2000

De Jong en Knigge 2003
De Jong en Knigge, *Het materiële strafrecht*, Deventer: Kluwer 2003

Mevis 2006
P.A.M. Mevis, *Capita strafrecht, Een thematische inleiding*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2006

Jurisprudentie

Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Europees Hof voor de Rechten van de Mens, 28 oktober 1994, *NJ* 1995, 509

Hoge Raad

Hoge Raad 14 februari 1916, *NJ* 1916

Hoge Raad 24 oktober 1978, *NJ* 1979, 52

Hoge Raad 8 september 1987, *NJ* 1988, 612

Hoge Raad 17 mei 1988, *NJ* 1989, 142

Hoge Raad 16 oktober 1990, *NJ* 1991, 442

Hoge Raad 20 september 1993, *NJ* 1994, 35

Hoge Raad 13 maart 2001, *NJ* 2001, 338

Hoge Raad 12 februari 2002, *NJ* 2002, 351

Gerechtshof

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 28 februari 2006, *LJN* AV2796

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 10 april 2007, *LJN* BI0780

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 12 oktober 2007, *LJN* BB5688

Rechtbank

Rechtbank Middelburg 21 januari 2004, *LJN* AO2107

Rechtbank 's-Gravenhage 12 juli 2005, *LJN* AT9224

Rechtbank Zwolle 30 januari 2007, *LJN* BA4933

Rechtbank 's-Hertogenbosch 8 mei 2007, *LJN* BA4573

Rechtbank Haarlem 9 mei 2007, *LJN* BA4933

Rechtbank Breda, 16 oktober 2007, *LJN* BB5936

Rechtbank Breda 15 november 2007, *LJN* BB8680

Rechtbank Utrecht 21 december 2007, *LJN* BC0846

Rechtbank 's-Hertogenbosch 2 september 2008, *LJN* BE9857

Rechtbank Maastricht 10 november 2008, *LJN* BG9229

Rechtbank Arnhem 13 november 2008, *LJN* BJ4782

Rechtbank Amsterdam 10 december 2009, *LJN* BK6060

Wet –en regelgeving

Opiumwet

Wetboek van Strafrecht

Wetboek van Strafvordering

Aanwijzing Opiumwet

Richtlijn Opiumwet

Gemeentewet

Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur

Gemeentewet

Onderzoeken

A.C.M Spapens, H.G. van de Bunt, L. Rastovac en C. Miralles Suero
De wereld achter de wietteelt, Den Haag 2007: Boom Juridische uitgevers WODC, Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Tilburg, Departement Strafrecht

W. van de Donk, P. Boekhoud, W. van den Brink, C. Fijnaut, L. Horstink-von Meyenfeldt, D. van de Mheen, H. Rigter, A. van Vliet-Kuiper
Geen deuren maar daden, 15 september 2009, plaats van verschijnen onbekend, Adviescommissie Drugsbeleid

M. van Laar en M. Van Ooyen-Houben
Evaluatie van het Nederlandse softdrugsbeleid, Utrecht 2009, Den Haag 2009, Trimbos-instituut en WODC

Overige publicaties

Voorstel van wet tot wijziging van de Opiumwet in verband met de strafbaarstelling van handelingen ter voorbereiding of vergemakkelijking van de hennepteelt

Mr. G. Broeren (beleidsmedewerker OM in het Programmabureau Georganiseerde Hennepteelt)
Notitie i.h.k.v. het wetsvoorstel growshops, datum en plaats van verschijning onbekend

Auteurs onbekend
Plan van aanpak 2010 Taskforce Aanpak Georganiseerde Hennepteelt, plaats van uitgave onbekend, jaar van uitgave 2010

Akerboom
E. Akerboom, *Programma Aanpak Georganiseerde Hennepteelt*, 8 januari 2009

Klink, Hirsch Ballin, ter Horst, Routvoet
A. Klink, E.M.H. Hirsch Ballin, G, ter Horst, A. Rouvoet, *Hoofdlijnenbrief drugsbeleid 11 september 2009,* kamerstuk 2009-2010, 24 077, nr. 239

Bolkestein c.s. 2010
F. Bolkestein, 'Red het land, sta drugs toe Opheffen verbod soft- en harddrugs bespaart miljarden', *NRC Handelsblad* 18 mei 2010

Snippe, Bieleman, Naaver, Ogier
J. Snippe, B. Bieleman, H. Naayer, C. Ogier, *Preventieve doorlichting cannabissector*, Intraval 2004

Vijlbrief e.a.
J.A. Vijlbrief, *Veiligheid en Terrorismerapport Brede heroverwegingen,* april 2010

Scripties

Van Gijn 2009
H.A.W.H. van Gijn, *Wordt u daar ook zo giftig van?,* Tilburg, 24 juni 2009

Kamerstukken

Kamerstuk 2003-2004, 24 077, nr. 135

Kamerstuk 2003-2004, 24 077, nr. 138

Kamerstukken *II* 2008-2009, II, 24 077, nr. 237

Kamerstukken *II* 2007/08, 31 200 – VI, nr. 52

Kamerstuk 2009-2010, 24 077, nr. 239

Kamerstuk 2009-2010, 32 358 nr. 1

Elektronische bronnen

<www.justitie.nl>

<www.wodc.nl>

<www.growshop.nl>

<www.hetccv.nl>

<www.nrc.nl>

Lijst geïnterviewde personen

H. Aerts, komkommer –en tomatenkweker

K. Bergakker, beleidsmedewerkster gemeente Eindhoven

W. Bos, Officier van Justitie te 's-Hertogenbosch, teven lid Programma Bureau Georganiseerde hennepteelt

G. Broeren, Lid Programma Bureau Georganiseerde hennepteelt

R. Muradin, beleidsmedewerkster Ministerie van Justitie

S. van Nimwegen, recherche te Breda

W. Panders, voorzitter Stichting Platform Cannabisondernemers